

TRADYCJA I WSPÓŁCZESNOŚĆ NAUKOWA KONFERENCJA W POPRADZIE

W dniach od 15 - 17 września 1981 r. odbyła się w Popradzie na Słowacji konferencja na temat „Tradycja i współczesność” (Tradícia a súčasnosť), zorganizowana przez Slovenskou Narodopisnou Spoločnosť pri SAV (Słowackie towarzystwo ludoznawcze przy Słowackiej Akademii Nauk), przy współpracy Narodopisnej Společnosti československéj při ČSAV i Podtatranskeho muzeu v Poprade. Niemal z rocznym wyprzedzeniem Slovanska Narodopisna Spoločnosť, w ramach wzajemnego porozumienia o współpracy z PTL, skierowała do ZG PTL zaproszenie do udziału w konferencji naszego przedstawiciela i wówczas na zebraniu Prezydium wybór padł na moją osobę, bo właśnie w przygotowaniu miałam stosowny na tę okoliczność referat. Dotyczył on mianowicie *Tradycji i współczesności w śląskiej kulturze ludowej*, co, jak się potem okazało, wzbudziło duże zainteresowanie słuchaczy. Referat mój bowiem w swym sposobie ujęcia i potraktowania tematu odbiegał znacznie od reszty przedstawionych kwestii. Był próbą syntezy omawiającej tradycyjne wątki, jakie uległy zmianie, bądź przetrwały w kulturze ludowej na Śląsku po dzień dzisiejszy. Natomiast referaty i dyskusyjne głosy słowackich autorów biegły raczej nurtem traktującym o problematyce wybranego zagadnienia lub zespołu zagadnień, jak np. historiografii Spisza pod kątem ludowej kultury duchowej (dr A. Sulitka), znaczenia żywotności przejawów tradycyjnej kultury w środkowych Czechach (dr V. Jiříková), problemy twórczości żywego ośrodka na wsi wschodniosłowackiej (prom. etn. G. Kraliková), tradycyjne i współczesne mieszkanie na przedmieściach Bratysławy (dr F. Kalesný) i formowanie repertuaru ludowego gawędziarza (dr G. Kilianová), folklorystyczne tradycje we współczesnej kulturze zagranicznych Słowaków (dr S. Švehlak), morfologiczna analiza zabobonnego wyrażania na terenach słowackich (prom. etn. M. Krupková), znaczenie tradycyjnych instrumentów muzycznych we współczesnym muzycznym folklorze (doc. dr L. Kunz), folklorystyczne uroczystości, przeglądy i festiwale Rumunów we wschodniej Słowacji (dr M. Mušínska), znaczenie tradycji w formowaniu stylów współczesnych wyrobów użytkowych (dr J. Paličková), stosunek współczesnych ludowych rzeźbiarzy do tradycyjnej ludowej rzeźby i współczesnych kulturalno-społecznych potrzeb (doc. dr Š. Mruškovič), ludowe tradycje i współczesne tekstylne wzornictwo (prom. etn. K. Trebačová), ludowe ozdoby z Gemera (H. Szabová), społeczna funkcja weselnego swata (dr P. Popelka), problem zmian dorocznych zwyczajów w miejskim środowisku (prom. etn. L. Neufeld), przemiana struktury obyczaju i obrzędu w południowo-czeskiej wsi (dr M. Šotolová), współczesny stan badań kultury ludowej na Słowacji (dr J. Koma), niektóre aspekty muzealnej dokumentacji tradycji i współczesności (dr I. Krištek), badania ludowej kultury w dobie socjalizmu i ich formy dokumentacji (prom. etn. M. Berža), ochrona i wykorzystanie obiektów ludowej architektury w Liptovie (prom.

etn. L. Kutnik), znaczenie filmowej techniki w badaniach współczesnych etnicznych procesów (dr V. Svobodova), działalność ULU (organizacji festiwalowej) w Strażnicy jako przyczynek do studiów nad współczesną kulturą ludową (prom. etn. J. Souček), oraz tradycja i współczesność w rejonie Wysokich Tatr w obliczu czasowego i turystycznego ruchu (dr J. Olejnik).

Charakter ogólny, teoretyczny, miały w zasadzie tylko dwa referaty, wygłoszone na początku, w pierwszym dniu obrad. Były to przede wszystkim: wstępny referat doc. dr E. Horvathovej — *Funkcja tradycji w warunkach socjalistycznego społeczeństwa*, oraz A. Prandy — *Zmiany myślenia i stanowisko człowieka na słowackiej wsi*. W grupie wstępnych, teoretycznych rozważań wymienić trzeba także wypowiedź o charakterze przyczynku do problematyki tradycji węgierskiego delegata, prof. dr Zoltana Ujvary'ego. Poza tym wyróżniał się jeszcze referat doc. dr B. Beneša — *Pojęcie funkcji i funkcjonalności folkloru u Bogatyriewa i obecny stan badań w tym zakresie*, wygłoszony dla upamiętnienia 10 rocznicy śmierci P. Bogatyriewa.

Ogólnie należy stwierdzić, że ilość referatów i wypowiedzi uwzględnionych w programie była bardzo duża — w sumie 39, z czego 11 nie wygłoszono. Tym niemniej wszystkie zaprezentowane wypełniły czas bez reszty, lecz nie męczyły słuchaczy swą długością, zawilocią sformułowań, czy drobiazgowością szczegółów. Dla każdego bowiem referatu przeznaczono maksymalnie 20 minut, a dla głosu w dyskusji 10 minut, co skrupulatnie przestrzegano.

Program przewidywał ponadto wieczór towarzyski przy wspólnej kolacji oraz zwiedzenie ekspozycji w Podtatrzańskim muzeum w Spišskiej Sobocie. Muzeum to, zajmujące zabytkową mieszczańską kamienicę, z dużym dziedzińcem, prezentuje częściowo przeszłość historyczną okolicy, wyroby miejscowych rzemieślników, wyroby z drewna, tkaniny i stroje, współczesną rzeźbę oraz ważniejsze wydarzenia ostatnich lat.

Każdy z uczestników konferencji, oprócz programu i zestawu różnych publikacji, otrzymał także spis uczestników, których w sumie było 139. Dzięki temu można było zorientować się w składzie osobowym oraz w instytucjach naukowo-badawczych, muzealnych i innych, jakie reprezentowali. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby jak najlepiej wypadła zarówno sesja naukowa, jak i sam pobyt przybyłych gości. Wszyscy zakwaterowani zostali w hotelu „Gerlach” z pięknym widokiem na Tatry, a obrady odbywały się w sali konferencyjnej klubu fabryki wagonów (Vagonka) w Popradzie.

Barbara Bazielić

RODZINA POLSKA I JUGOSŁOWIAŃSKA W ŚWIETLE BADAŃ ETNOLOGICZNYCH

MIEDZYNARODOWE SYMPOZJUM W POZNANIU

Z inicjatywy kierownictwa Katedry Etnografii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zorganizowane zostało w dniach 21-23 września 1981 roku jugosłowiańsko-polskie sympozjum na temat badań nad rodziną. Stronę jugosłowiańską reprezentowało 8 naukowców z Belgradu, pracowników Katedry Etnologii Uniwersytetu oraz Instytutu Etnologii Serbskiej Akademii Nauk. Z Katedry Etnografii Uniwersytetu Poznańskiego z referatami wystąpiło również 8 osób. Celem tego spotkania była wymiana doświadczeń w badaniach nad ro-

dzina, porównanie stosowanych metod i technik badawczych oraz przedyskutowanie ewentualnej dalszej współpracy w tym zakresie.

Uczestników sympozjum powitał prof. dr J. Burszta, a otwarcia obrad dokonał Prodziekan Wydziału Historycznego UAM — doc. dr hab. W. Pająkowski. Następnie przemówienie powitalne wygłosił prof. dr P. Vlahović, a sprawy programowe i organizacyjne omówił prof. dr hab. Z. Jasiewicz. Przewodniczącymi czterech części sympozjum byli kolejno: prof. dr J. Burszta, prof. dr P. Vlahović, doc. dr hab. Z. Staszczak oraz doc. dr N. Pavković.

Tematy referatów zgrupowano w trzech zespołach: I — Omówienie badań w Polsce; II — Charakterystyka społeczna i kulturowa rodzin; III — Z metodologii badań nad rodziną.

Referat wprowadzający wygłosił prof. dr hab. Z. Jasiewicz, a poświęcony on był *Polskim etnologicznym badaniom nad rodziną po roku 1945*. Wystąpienie niniejsze wyczerpało jednocześnie I grupę referatów.

Natomiast w zespole II można było wyodrębnić kilka grup tematycznych. I tak referat prof. dr P. Vlahovića *Organizacja rodziny i życia rodzinnego we współczesnej Serbii* wydawał się być niejako przewodnim dla późniejszych wystąpień naukowców serbskich. Największe zainteresowanie wzbudziła obrzędowość rodzinna, której poświęcono aż trzy referaty. Były to: *Obrzędowość rodzinna jako wyraz przemian obyczajowości wiejskiej* — doc. dr hab. Z. Staszczak; *Transformacja obrzędowości rodzinnej w warunkach współczesnych* — mgr Z. Divać oraz *Obrzędy (rytuały) rodzinne związane z menstruacją, weselem i pierwszym porodem* — mgr M. Malešević. O szczegółowym zagadnieniu z zakresu życia społecznego rodziny mówił też mgr D. Drljača p.t. *Starszeństwo (seniorat) małżonki w rodzinie wiejskiej migrantów sezonowych w ostatnich stu latach*. O życiu duchowym rodziny traktowały zaś dwa kolejne wystąpienia: dr hab. B. Linette — *Kultura muzyczna rodzin wiejskich w Polsce* oraz dr B. Walendowskiej — *Przeobrażenia religijności rodzin w środowisku wiejskim*. Sfera materialna życia rodzinnego znalazła oddźwięk w referacie dr A. Brencza — *Rodzina wiejska a środowisko mieszkalne*".

Grupę III referatów zapoczątkował prof. dr J. Burszta mówiąc o *Wieloaspektowości etnograficznych badań nad rodziną*. Dwa następne opracowania zwróciły uwagę na dzieje metodologicznych podejść do badań nad zadrugą oraz na stan współczesny tychże. I tak doc. dr N. Pavković podsumował *Teoretyczno-metodologiczne podejście do badań nad jugosłowiańską zadrugą z XIX i I połowy XX wieku*, a dr I. Kovacević skierował uwagę na *Podejście metodologiczne w nowych badaniach nad zadrugą*. Mgr M. Buchowski usiłował natomiast prześledzić *Systemy wartości w rodzinie* podejmując próbę określenia problematyki i założeń teoretycznych. Zagadnienia metodyczne badań nad rodziną znalazły wyraz w wystąpieniu mgr D. Bratić na temat *Znaczenia struktury wieku w rodzinie w badaniach kultury duchowej*. Ponadto w zespole III zostały wygłoszone jeszcze dwa referaty: *Problem etnologicznych badań rodziny w świetle współczesnych migracji ludności* — dr M. Radovanović oraz *Z badań nad przekazem kulturowym w rodzinie* — mgr J. Bednarskiego.

Po wysłuchaniu w/w 16 referatów miała miejsce dyskusja, w której wzięli udział prawie wszyscy uczestnicy sympozjum. Polemika owa dotyczyła czterech zakresów: 1) teoretycznego, gdzie zastanawiano się m. in. nad problemem wieloaspektowości badań nad rodziną oraz osiągnięciami w tychże badaniach, nad możliwością zastosowania modeli ewolucjonistycznych w tego typu badaniach oraz najnowszymi podejściami metodologicznymi w badaniach nad zadrugą; 2) metodycznego, gdzie poruszono problem doboru próby kontrolnej do badań,

sposobu analizowania danych statystycznych i możliwości dotarcia do odpowiednich źródeł w sytuacji badań nad tematami intymnymi raz ważności różnic wiekowych w zagadnieniach związanych z przemianami; 3) szczegółowego, w którym dyskutanci nawiązywali do zagadnień jednostkowych poruszonych w referatach; mówiono m. in. o następujących kwestiach z zakresu życia społecznego i umysłowego rodziny: święcie patrona rodziny „sławie”, zwyczaju publicznego ujawniania pierwszej menstruacji, wielodzietności na wsi, praktykach związanych z życiem seksualnym i wspólnym zamieszkiwaniem bez ślubu, światopoglądzie religijnym a życiu seksualnym, o relacjach pomiędzy zadrugą krewniaczą, niekrewniaczą a rodziną indywidualną oraz o źródłach kształtowania się tradycyjnej kultury muzycznej; zjawiska przeobrażeń związanych z życiem rodzinnym przedyskutowano na przykładzie poniższych zagadnień; przekaz tradycyjny a współczesny, pogląd młodych a kierunek przemian, zależności pomiędzy rodzinami mieszkającymi na wsi i w mieście, ruralizacja miast, proces indywidualizacji rodzin w Serbii, rodziny „gastarbeiterów” oraz zjawisko posiadania, ale nie używania.

Ostatnim, czwartym zakresem dyskusji było omówienie dalszej współpracy. Postanowiono, że materiały przedstawione na sesji zostaną opublikowane w Belgradzie w języku serbo-chorwackim, a termin następnego spotkania wyznaczono na jesień 1982 roku w Jugosławii, gdzie tematem przewodnim będzie *Kultura tradycyjna w życiu współczesnych rodzin wiejskich*.

W trzecim dniu trwania sympozjum odbyła się wycieczka naukowa po Wielkopolsce.

Irena Kabat

STOSUNKI MIESZKANIOWE PROLETARIATU PRZEMYSŁOWEGO W OKRESIE KAPITALIZMU

KONFERENCJA W BERLINIE 1981

Utworzony w latach 60-tych przy Zentralinstitut für Geschichte Akademii der Wissenschaften der DDR zespół prowadzący badania nad budownictwem i osadnictwem (AHS) zorganizował w czerwcu 1981 r. w Berlinie konferencję na temat stosunków mieszkaniowych proletariatu przemysłowego w okresie kapitalizmu. W konferencji uczestniczyli niemieccy etnografowie, historycy i architekci oraz zaproszeni goście: N. Poliščuk (Moskwa), J. Vařeka, A. Balašova, A. Plešingerova (Praga), P. Filep (Budapeszt), B. Kopczyńska-Jaworska, E. Karpińska (Łódź).

Program konferencji obejmował dwa bloki tematyczne, z których każdy związany był z postawionym w tytule problemem. Tematyka wygłoszonych pierwszego dnia referatów spełniała niejako rolę prologu konferencji i dotyczyła sytuacji mieszkaniowej proletariatu wielkomiejskiego 2 poł. XIX w. i przełomu XIX i XX w. W referacie wprowadzającym H. J. Rahls (Berlin) przedstawił badania AHS nad kulturalnym dziedzictwem w budownictwie i sytuacji mieszkaniowej klas i warstw pracujących. Dwóch następnych mówców omówiło problemy warunków mieszkaniowych robotników rosyjskich w latach 1870 - 1900 (N. Poliščuk — Moskwa) oraz robotników niemieckich w II poł. XIX w. (H. Rohls — Berlin). Na zakończenie E. Karasek (Berlin) przedstawiła zebrany problemy i trudności związane z urządzeniem wystawy w berlińskim Muzeum Etnograficznym „Proletariat wielkomiejski — sposób życia klasy” (*Großstadtproletariat — Zur Lebens-*

weise einer Klasse), którą mieliśmy okazję obejrzeć. Zorganizowana w niewielkiej sali ekspozycja, dotycząca lat 1900-1914, w sposób bardzo plastyczny i rzeczowy ukazała warunki bytowe oraz treści i formy życia obyczajowego proletariatu.

W ciągu następnych dwóch dni przedstawiono 16 bardziej szczegółowych referatów. Ponadto zagraniczni goście zapoznali zebranych z prowadzonymi w swych macierzystych ośrodkach badaniami kultury środowiska robotniczego. Referaty przedstawiono w następującej kolejności: *Domy czynszowe dla wielkiego proletariatu manufakturowego w XVII/XVIII w.* (W. Volk — Berlin); *Mało znane źródła do stosunków mieszkaniowych berlińskiego proletariatu około 1840 r.* (K. Wernicke — Berlin); *Mieszkania na przedmieściach na przykładzie Drezna* (S. Kube — Drezno); *Formy budownictwa patronalnego przedstawione na przykładzie byłej Saliny w Schönebeck nad Elbą* (S. Bock — Schwerin); *Przyczynek do stosunków mieszkaniowych berlińskiego proletariatu w latach 70-tych XIX w.* (W. Schröder — Lipsk); *Wczesne domy czynszowe z betonu w Berlinie* (A. Niemeyer — Berlin); *Przyczynek do stosunków mieszkaniowych górników pomiędzy 1850-1900* (M. Ebruy — Lutherstadt Eisleben); *Mieszkania robotnicze i ich wyposażenie w Łodzi w latach 1870-1939* (E. Karpińska — Łódź); *Wykształcenie się specyficznie proletariackich dzielnic mieszkaniowych i istniejących w nich domach czynszowych* (H. J. Naumann — Halle); *Sposób życia i kultura mieszkaniowa czeskich i niemieckich robotników w północno-morawskim obszarze węgla brunatnego w II poł. XIX w. i na początku XX w.* (J. Vařeka — Praga); *Warunki mieszkaniowe i kultura przemysłowego proletariatu epoki kapitalizmu 1848-1949* (P. Filep — Budapeszt); *Wyobrażenia klasy robotniczej o budownictwie mieszkaniowym* (J. Schulz — Berlin); *Niektóre problemy fabrycznego budownictwa mieszkaniowego w dawnym Chemitz* (K. Ludwig — Karl-Marx-Stadt); *Przyczynek do rozwoju proletariackich stosunków mieszkaniowych w Magdeburgu* (B. Mai — Magdeburg); *Meble robotnicze wg robotniczych projektów do 1930 r.* (K. Junghanns — Berlin); *Cele i efekty faszystowskiej polityki mieszkaniowej — na przykładzie Berlina* (K. Scheel — Berlin).

Jak z samych tytułów referatów wynika, główny nacisk położono na opisy osiedli robotniczych. Tylko nieliczni i to w bardzo wąskim zakresie podejmowali problematykę wyposażenia i urządzenia wnętrza mieszkalnego. Wydaje się, że szerzej zagadnienia te będą uwzględnione w projektowanej na 1983 r. przez ten sam zespół konferencji poświęconej skansenowi budownictwa robotniczego. Niemniej uderza bardzo szeroki rozmach prowadzonych przez niemieckich kolegów prac, zwłaszcza dokumentacyjnych. Wszystkie referaty były bogato ilustrowane przeźroczami.

Pożytecznym uzupełnieniem konferencji była wycieczka po starych, robotniczych dzielnicach Berlina oraz wyświetlenie filmu z lat 30-tych pokazującego nędzę bytowania robotników w okresie kryzysu.

Berlińska konferencja nie tylko umożliwiła referowanie szeregu zagadnień związanych z budownictwem i mieszkalnictwem proletariatu wielkomiejskiego, ale pozwoliła je również przedyskutować w gronie osób, które mogły przedstawić swój punkt widzenia, uwagi i wnioski. Biorący udział w konferencji przedstawiciele kilku dyscyplin humanistycznych zapoznali się wzajemnie z zakresem prowadzonych badań i pewnymi założeniami metodycznymi na gruncie poszczególnych dyscyplin.

Na zakończenie należy podkreślić serdeczne przyjęcie uczestników konferencji przez gospodarzy. Organizatorzy zapowiedzieli wydanie pełnych materiałów z tej konferencji w osobnym wydawnictwie.

Grażyna Ewa Karpińska

30-LECIE INSTYTUTU SERBOŁUŻYCKIEGO W BUDZISZYNIE (1951 - 1981)

Instytut Serbołużycki Akademii Nauk NRD (*Institut za serbski ludospyt w Budyšinje, Institut für sorbische Volksforschung in Bautzen AW DDR*) utworzony został w maju 1951 r. O jego zadaniach i dorobku w ciągu minionych 30 lat informuje niewielka, treściowa książeczka, wydana wiosną 1981 r.¹ Instytut ten stał się spadkobiercą serbołużyckiego stowarzyszenia naukowego *Maćica Serbska*, założonego w 1847 r. a zniesionego przez hitlerowców w 1937 r. i kontynuatorem jego działalności w nowych warunkach, jakie zaistniały w NRD. Prace nad odrodzeniem działalności naukowej po wojnie zaczęto już wiosną 1946 r. w ramach serbołużyckiej organizacji społeczno-kulturalnej *Domowina*; w marcu 1950 r. organizacja ta podjęła uchwałę o potrzebie utworzenia samodzielnego, serbołużyckiego instytutu naukowego w Budziszynie. Założony rok później instytut został podporządkowany początkowo ministerstwu oświaty rządu krajowego Saksonii, a w 1952 r. (po zniesieniu rządów krajowych) bezpośrednio Akademii Nauk NRD w Berlinie. Siedzibą instytutu jest niemal od początku budynek przy ul. Ernesta Thälmana 6. Dyrektorem instytutu został dr Paweł Nowotny (później mianowany profesorem), a po jego przejściu na emeryturę stanął na czele instytutu w 1977 r. prof. dr Martin Kasper. Nieliczny początkowo zespół pracowników naukowych (9 w 1954 r.) powiększył się stopniowo do stanu dwudziestu kilku osób. Dodać należy, że drugą placówką badawczą a zarazem dydaktyczną, poświęconą sorabistyce, jest Instytut Serbołużycki Uniwersytetu w Lipsku, gdzie działali m. in. dwaj znani uczeni serbołużyccy, prof. Ota Wićaz i prof. Paweł Nedo.

Instytut budziszynski dzieli się na kilka mniejszych jednostek organizacyjnych: zakład językoznawstwa, z. historii, z. etnografii, z. historii literatury, zespół statystyczno-demograficzny, archiwum serbołużycie oraz centralną bibliotekę serbołużycką z pracownią bibliograficzną. Każda z tych jednostek ma nieliczną kadrę naukową (od 4 do 6 osób w zakładach, 4 w bibliotece), lecz niewątpliwie dobrej jakości, dziś przeważnie ze stopniami doktorów lub doktorów habilitowanych (wzgl. doktorów nauk).

Już w pierwszych latach swej działalności mógł instytut odnotować wartościowe osiągnięcia. W 1952 r. zaczął się ukazywać rocznik instytutu, *Lětopis*, wydawany potem w 3 seriach: A (język i literatura), B (historia) i C (etnografia) — razem 75 tomów w 1980 r. Od 1954 r. zaczęły się ukazywać kolejne tomy monografii i studiów w serii wydawniczej instytutu — razem 55 do 1980 r. W latach 1974-1979 wydano 4-tomową historię Serbołużyczan, oddzielnie po serbołużycku i po niemiecku. Centralna Biblioteka Serbołużycka obejmuje dziś ponad 60 tysięcy tomów i prowadzi wymianę wydawnictw z blisko 200 instytucjami naukowymi, w NRD (17), w państwach socjalistycznych (146, z tego 62 w Polsce) i kapitalistycznych (31). W 1951 r. było w niej ok. 3000 tomów ocalonych ze zlikwidowanej w 1937 r. *Serbskiej biblioteki* (liczącej wówczas 18000 tomów) i kilka tysięcy tomów pozyskanych z prywatnych bibliotek serbołużyckich (w tym 500 polskich). Biblioteka ta pełni dziś funkcję serbołużyckiej biblioteki narodowej, choć z jej zbiorów korzystają głównie pracownicy instytutu. Instytut współpracuje z niektórymi instytutami naukowymi i naukowcami zagranicą, zwłaszcza w Czechosło-

¹ *30 Jahre Institut für sorbische Volksforschung, 1951 - 1981*, Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin VEB Domowina-Verlag, Bautzen 1981, ss. 87.

wacji, Zw. Radzieckim i w Polsce; popularyzował też niektóre osiągnięcia nauki polskiej w badaniach nad zachodnią Słowiańszczyzną, m. n. publikując książkę W. Hensla o początkach miast u Słowian.

Interesująco przedstawia się działalność instytutu w zakresie etnografii. Pracownicy i współpracownicy instytutu (P. Nedo, P. Nowotny, B. Nawka) tworzyli na początku lat 50-tych program serbołużyckiej etnografii, postulując znaczne poszerzenie go w stosunku do dawnego zakresu badań, który obejmował głównie folklor². Rozpoczęto w związku z tym systematyczne badania nad serbołużyckimi strojami ludowymi, a także nad architekturą oraz narzędziami w tradycyjnym gospodarstwie rolnym. W 1954 r. powołana została komisja do badania strojów ludowych i już w tym samym roku ukazał się pierwszy tom z serii atlasu serbołużyckich strojów ludowych. Dalsze 3 tomy tego atlasu wydano do 1964 r., a później w latach 1976-79 ukazało się dalszych 5 różnych zeszytów atlasu oraz szereg artykułów na temat strojów serbołużyckich. Słabiej rozwijały się badania nad architekturą ludową i zagadnieniami gospodarstwa chłopskiego, z powodzeniem natomiast kontynuowano badania nad folklorem, rozwijano studia nad niektórymi dziedzinami sztuki ludowej oraz folklorem muzycznym, gdzie trzeba odnotować prace J. Rauppa (zarazem utalentowanego kompozytora muzyki poważnej). Wcześniej, bo już około 1954 r. rozpoczęto badania nad współczesnymi przemianami życia wsi górnołużyckich i problemami społeczno-etnicznymi. Po wieloletnich badaniach S. Musiata podjęto z końcem lat 60-ch nowe, kompleksowe badania w gminie Gross Partwitz, gdzie miało się wkrótce rozwinąć wydobywanie węgla brunatnego (podobnie jak u nas koło Bełchatowa). Brało w nich udział, w różnym zakresie, kilkunastu badaczy, a wynikiem była nie tylko zbiorowa monografia tej gminy, wydana w 1976 r., lecz także szereg artykułów i studiów, w tym na temat historycznych i współczesnych zmian w życiu i kulturze Serbów Łużyckich³. Badania te dostarczyły także materiałów dla opracowania etnografii Serbołużyczan, które ma wejść w skład zbiorowej, międzynarodowej syntezy etnografii ludów słowiańskich. Ma ono być także wstępną fazą dla opracowania podręcznika etnografii Serbołużyczan. Od 1971 r. centralny problem badawczy zakładu etnografii to „Serbołużycanie w epoce socjalizmu”, lecz na tle ich przeszłości. Należałoby tu wymienić również bardzo istotne dla poznania kultury Serbołużyczan badania językoznawcze i dialektologiczne, prowadzone przez zakład językoznawstwa częściowo we współpracy z zakładem etnografii. Do 1930 r. wydano 8 tomów atlasu języka serbołużyckiego i kilka zeszytów tekstów dialektologicznych, nie licząc innych publikacji.

Kontakty polskich etnografów z etnografami serbołużyckimi są raczej dorywcze. O utrzymanie bliskich kontaktów Instytutu Serbołużyckiego z nauką polską dbał skutecznie prof. Nowotny, który studiował na początku lat 30-ych w Poznaniu i dobrze poznał język polski. Szczególnie bliska współpraca została nawiązana z Uniwersyteciem Wrocławskim na odcinku historii, kontynuowana rów-

² Kolejnymi kierownikami zakładu etnografii byli: dr B. Nawka, dr J. Raupp, dr S. Musiat, prof. dr P. Nowotny i dr hab. F. Förster (jest kierownikiem od 1977 r.).

³ Publikacje instytutu ukazywały się w pierwszych latach przeważnie po serbołużycku, później jednak głównie po niemiecku ze względu na potrzebę wyjścia z tymi publikacjami poza stosunkowo wąski krąg czytelników znających język serbołużycki, a zwłaszcza górno-serbołużycki. Od 1964 r. ukazuje się po serbołużycku bibliografia za kolejne pięciolecia oraz nieliczne książki i artykuły.

niez za dyrekcji prof. Kaspera. W 1970 r. prof. Nowotny otrzymał godność doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego. Mało szans miało nawiązanie podobnej współpracy w zakresie etnografii m. in. ze względu na brak odpowiedniego zainteresowania z obu stron. Bliższe kontakty z etnografami serbołużycznymi utrzymywał ośrodek poznański, m.in. zapraszając na wykłady prof. Nedo. Stałe kontakty z instytutem utrzymuje Redakcja *Dziół wszystkich* O. Kolberga w Poznaniu. Biblioteka PTL we Wrocławiu otrzymuje dość regularnie wydawnictwa budziszyńskich etnografów. Wrocławska katedra etnografii zorganizowała dwie wycieczki studentów i pracowników na Łużyce, dzięki którym zetknięto się bezpośrednio z ludnością serbołużyczną oraz z budziszyńskim instytutem i pracownikami zakładu etnografii. Wyniki badań budziszyńskich etnografów zasługują na zainteresowanie, gdyż uwzględniają one skutki kontaktów kulturowych z Niemcami dla przeobrażeń kultury serbołużycznej i mogą mieć ważne znaczenie dla bardziej ogólnych zagadnień kontaktów, wymiany i adaptacji kulturowej na pograniczu niemiecko-słowiańskim.

Na dalsze 30-lecie chciałoby się życzyć zasłużonemu Instytutowi za serbski ludospyt w Budziszyńce dalszej, pomyślnej pracy dla dobra nauki serbołużycznej, nam samym zaś nieco bliższych kontaktów z nimi i współdziałania.

Edward Pietraszek

KONFERENCJE, ZJAZDY I INNE SPOTKANIA UWZGLĘDNIAJĄCE PROBLEMATYKĘ ETNOGRAFICZNĄ W 1980 ROKU.

Konferencja pt. „Etnograficzna dokumentacja i archiwum naukowe w muzeum — organizacja i udostępnianie” (Toruń, 14-15 III). Organizatorzy: Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków, Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie, Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Etnograficznego w Toruniu. Referaty: A. Błachowski, *Stan obecny etnograficznych archiwów naukowych w muzeach polskich*; B. Kopczyńska-Jaworska, *Organizacja i opracowanie etnograficznych materiałów archiwalnych ze szczególnym uwzględnieniem muzeów*; P. Suleř, *Etnograficzne archiwum naukowe w Walańskim Muzeum w Pěirodě w Roźnowie*; G. Skalski, *Systemy dokumentacji w Musée National des Arts et Traditions Populaires w Paryżu*; M. Parnowska, *Archiwum naukowe w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie*; H. Muzalewska, *Archiwum naukowe Muzeum Etnograficznego w Toruniu*; W. Daszykowska, *Organizacja i zasób archiwum Działu Etnograficznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie*; G. Skalski, *Problemy etnograficznej dokumentacji muzealnej. Postulaty i propozycje*; M. Znamierowska-Prüfferowa, *Uwagi dotyczące identyfikacji źródeł etnograficznych oraz wartości różnych form ich dokumentacji*; A. Rataj, *Dokumentacja naukowa muzealiów etnograficznych na przykładzie Muzeum Etnograficznego w Krakowie*; J. Święch, *Karta katalogu — podstawowy element naukowy dokumentacji muzealnej*; R. Tubaja, *Etnograficzna dokumentacja muzealna obiektów nieruchomych w terenie*; A. Gólski, *Inwentaryzacja zabytków przeznaczonych do muzeów na wolnym powietrzu*; K. Tubaja, *Dokumentacja zbiorów z zakresu folkloru muzycznego w świetle wymogów muzealnictwa etnograficznego*. Uczestnicy zwiedzili wystawę „XX lat Muzeum Etnograficznego w Toruniu”.

Sesja naukowa pt. „Kultura Sądeczyny. Sądeczyna w kulturze ludowej” (Nowy Sącz, 28-29 III). Organizatorzy: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im.

Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Urząd Wojewódzki w Nowym Sączu. Referaty (dotyczące problematyki etnograficznej): A. Kowalska-Lewicka, *Pasterstwo górskie Beskidu Sądeckiego, tradycja i współczesność*; K. Kwaśniewicz, *Tradycja i współczesność w zachowaniach kulturowych mieszkańców Sądecczyzny*.

Spotkanie z folklorem Kraju Rad (Wrocław, 23 IV). Organizatorzy: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu. Referaty: A. Barszczewski, *Folklor białoruski i jego problematyka społeczna*; H. Romańska, *Pogranicze polsko-ukraińsko-białoruskie w kulturze ludowej*. Prześrocz z komentarzem; Z. Zieliński, *Folklor Republiki Radzieckich basenu Morza Czarnego*.

Sesja pt. „Perspektywy badań śląskoznawczych w zakresie literatury, języka i folkloru” (Opole, 13-14 V). Organizatorzy: Instytut Filologii Polskiej WSP im. Powstańców Śląskich w Opolu, Instytut Śląski w Opolu, Opolskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe. Referaty (dotyczące problematyki folkloru): D. Simonides, J. Pośpiech, *Stan badań i postulaty badawcze w zakresie folkloru śląskiego*; E. Dąbrowska, *Stan badań nad śląskim dramatem obrzędowym*; P. Świerc, *Stan badań nad śląską pieśnią ludową*; T. Hendzel, *Stan badań nad samorodną literaturą ludową*; J. Nijakowska, *Badania nad folklorem śródludowym na Śląsku*; T. Smolińska, *Stan badań nad gawędziarstwem ludowym na Śląsku*.

Seminarium pt. „Miejsce kultury ludowej w kulturze polskiej” Cz. I. Problemy ogólnoteoretyczne i strategii polityki kulturalnej (Warszawa, 19-20 V). Organizatorzy: Ośrodek Badań i Konsultacji Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej. Referaty: J. Damrosz, *Kultura ludowa w zurbanizowanym i uprzemysłowionym społeczeństwie polskim*; I. Tłoczek, *Ewolucja krajobrazu naturalnego i kulturowego na wsi polskiej*.

Konferencja robocza dotycząca projektu badań etnograficznych w dorzeczu Wisły (Warszawa, 6 VI). Organizatorzy: Katedra Etnografii Uniwersytetu Warszawskiego. Referaty: M. Znamierowska-Prüferowa, *Roboczy zarys badań etnograficznych wzdłuż Wisły*; Z. Sokolewicz, *Założenia teoretyczne projektu inwentaryzacji etnograficznej w programie Wisła*; M. Pokropek, *Założenia realizacyjne projektu inwentaryzacji etnograficznej w programie Wisła*.

Konferencja pt. „Rola Wisły w procesie kształtowania się, zróżnicowania regionalnego i kolejnych przeobrażeń kultury ludowej”. (Wyszogród, 7 VI). Organizatorzy: Katedra Etnografii Uniwersytetu Warszawskiego, Towarzystwo Naukowe Płockie Oddział w Wyszogrodzie. Referaty: M. Pokropek, *Rola Wisły w procesie kształtowania się różnicowania regionalnego i kolejnych przeobrażeń kultury ludowej*; K. Braun, *Badania etnograficzne wzdłuż Wisły i jej dorzeczy w obrębie Mazowsza*; M. Zowczak, *Historia w świadomości mieszkańców Czerwińska*; J. Litwin, *Formy szkatliczne z miejscowości nadwiślańskich Józefów i Nieiszawa*; W. Marchlewski, *Osadnictwo i budownictwo ludowe na lewym brzegu Wisły (od ujścia Bzury do Płocka)*; *Formy osadnictwa i budownictwa nadrzecznego, na Mazowszu i możliwości jego przedstawienia w zabudowie Parku Etnograficznego w Sierpcu*. Uczestnicy zwiedzili wystawy: „Wisła w Fotografii (ze zbiorów Wojewódzkiego Domu Kultury w Lublinie)” i „Literatura etnograficzna dotycząca kultury ludowej dorzecza Wisły” oraz wysłuchali koncertu Filharmonii Narodowej z Warszawy „Wisła w pieśni gminnej”.

Opoczyńska sesja naukowa poświęcona ochronie zabytków etnograficznych (Opoczno, 8 VI). Organizatorzy: PTL Oddział w Łodzi, Wydział Oświaty, Wychowania i Kultury w Opocznie, Muzeum Regionalne w Opocznie, Miejski Dom Kultury im. T. Sygietyńskiego w Opocznie,

Towarzystwo Przyjaciół Opoczna. Referaty: F. Midura, *Ochrona zabytków kultury ludowej i jej znaczenie dla kultury narodowej*; S. Rosiński, *Skansen jako forma ochrony kultury ludowej*; H. Swiątkowski, *Rola społeczeństwa w organizowaniu skansenu townickiego*; J. P. Dekowski, *Region Opoczyński*; L. Halinej, *Podstawowe problemy miasta Opoczna wynikające z ustaleń obowiązujących planem zagospodarowania przestrzennego województwa i miasta*; *Opoczyńskie budownictwo ludowe w świetle materiałów inwentaryzacyjnych*; Z. Błaszczak, *Stan i potrzeby w dziedzinie ochrony budownictwa ludowego*; W. Baranowski, *Ochrona zabytków budownictwa przemysłowego*; M. Gąsior, *Rola muzeów w ochronie etnograficznych zabytków ruchomych*; B. Wojewódzki, *Zespół zabytkowy dawnego starostwa opoczyńskiego*; Z. Neymanowa, *Ochrona folkloru w programie działalności kół PTL-u*.

Konferencja naukowa poświęcona gospodarce bartniczo-pszczelarskiej (Radom, 11 VII). Organizatorzy: Muzeum Wsi Radomskiej. Referaty: R. Pastwiński, *Jan Dzierżoń patron Kluczborskiego Muzeum i jego wkład w nowoczesne pszczelarstwo*; E. Szeląg, *Skansen pszczelarski w Swarzędzu*; K. Pogonowska, *Rola skansenu pszczelarskiego w upowszechnianiu kultury*; J. Gajek, *Radomskie jako pogranicze małopolsko-mazowieckie w świetle Polskiego Atlasu Etnograficznego*; S. Zieliński, *Dzieje badań etnograficznych w XIX-XX wieku na terenie województwa radomskiego*; J. Kaliczak, *Wybrane zagadnienia z wierzeń i zwyczajów pszczelarskich z terenów Puszczy Kozienickiej i jej okolic*; S. Rosiński, *Radomski skansen bartniczo-pszczelarski*; T. Stepień, *Sprzęt i narzędzia bartniczo-pszczelarskie w skansenie radomskim*; D. Godlewska, *Konserwacja ulti oraz sprzętu w skansenie bartniczo-pszczelarskim*; T. Derlatka, *Studium urbanistyczno-architektoniczne skansenu bartniczo-pszczelarskiego*. Konferencji towarzyszyło otwarcie skansenu bartniczo-pszczelarskiego.

Seminarium Etnobotaniczne (Kolbuszowa, 19-20 VII). Organizatorzy: Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, Katedra Etnografii Uniwersytetu Wrocławskiego, Koło Naukowe Etnografów, Oddział Rzeszowski PTL. Referaty: F. Kotula, *Lasowiacy*; M. Hensel, *Realne podstawy ludowej wiedzy o roślinach*; A. Paluch, *Rośliny w obrzędach pogrzebowych wsi polskiej*; U. Lehl-Lenda, *Rośliny jako magiczne środki apotropeiczne w polskiej demonologii ludowej*; A. Kowalska-Lewicka, *Ziemniak w kulturze ludowej Podhala*; W. Terlecka, *Roślinność w parkach etnograficznych — badania, projekt, realizacja*; I. Czerniawska, *Ogródki Adonisa*; Z. Zegarski, *Sposoby i możliwości traktowania fitoterapii w aspekcie historycznym i współczesnym*; D. Penkala, *Rośliny lecznicze w tradycyjnej medycynie Afganistanu*; T. Marszewski, *Zarys historii o uprawach tzw. prymitywnych form kukurydzy w podzwrotnikowej strefie Azji*; J. Pieczonka, *Sprawozdanie z badań etnobotanicznych Dzikowiec' 79*.

Sesja naukowa pt. „Kultura ludowa Peru” (Poznań, 20 XI). Organizatorzy: Komisja Amerykanistyczna Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, Muzeum Narodowe w Poznaniu. Referaty: M. Paradowska, *Obraz Peru w dawnej Polsce*; M. Frankowska, *Prehiszpańskie relikty peruwiańskiej gospodarki wiejskiej*; A. Posern-Zieliński, *Kultura ludowa Peru w świetle badań Polskiej Wyprawy Naukowej*; K. Krzanowska, *Peruwiańska ceramika ludowa*; M. Zachorowska, *Zdobnictwo tykw w Peru*. Sesji towarzyszyło otwarcie wystawy „Kultura ludowa Peru”.

Maria Niewiadomska

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄD GŁÓWNEGO POLSKIEGO
TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO I JEGO AGEND ZA OKRES
OD WRZEŚNIA 1980 DO WRZEŚNIA 1981 R.**

W minionym okresie sprawozdawczym Zarząd Główny PTL działał w niepełnym składzie osobowym. Niektórzy członkowie usprawiedliwiali się złym stanem zdrowia lub służbowymi zajęciami, bądź jak doc. dr E. Pietraszek złożył rezygnację z funkcji wiceprezesa i tylko na usilną prośbę Prezydium zgodził się pozostać w ZG PTL do końca kadencji. Z końcem maja 1981 r. zmarł nie spodziewanie dr W. Jeż-Jarecki. Wobec takiego stanu rzeczy nastąpiła konieczność powołania nowego wiceprezesa i funkcję tę zgodziła się pełnić dr K. Marczakowa, a w miejsce zmarłego kolegi poproszono dr K. Makulskiego, przesuwając go tym samym z funkcji zastępcy członka na członka ZG.

W ciągu ubiegłego roku ZG odbył dwa plenarne posiedzenia, tj. 21 I 81 i 10 IX 81, których przedmiotem były m. in. zmiany w statucie, opracowanie nowych regulaminów pracy dla członków ZG, ich omówienie i uzgodnienie z poszczególnymi osobami; powołanie Rady Wydawniczo-Naukowej, jej ukonstytuowanie się na czele z prof. dr J. Jasiewiczem oraz przygotowanie programu jej działania; zatwierdzenie nowych członków PTL; wyrażenie opinii o przygotowywanej przez Oddział Szczeciński wyprawie „Szlakiem Szolc-Rogozińskiego”, propozycje badań etnograficznych Oddziału Koszalińskiego i Poznańskiego, kwestia dofinansowania imprez przygotowywanych przez Oddział Opolski; reaktywowanie działalności Oddziału w Zakopanem i w Kielcach; udział przedstawicieli ZG w aktualnych zjazdach i konferencjach naukowych w kraju (Warszawa, Kraków) i za granicą (Poprad); organizacja Koła Ormian przy Oddziałach w Krakowie i Warszawie; nadto inne bieżące kwestie, wymagające decyzji ZG.

Prezydium ZG odbyło sześć posiedzeń w następujących terminach: 7 X 80, 8 XI 80, 10 XII 80, 11 III 81, 6 V 81, 16 VI 81. Przedmiotem tych posiedzeń było między innymi: podział funkcji i przygotowanie nowych regulaminów obowiązków członków ZG, które jako materiał do dyskusji przedstawili prof. dr F. Wokroj, doc. dr B. Bazieliński i dr S. Chmielowski; uregulowanie zaległości finansowych i osobowych byłego głównego księgowego, czego podjęli się mgr A. Kuczyński i doc. dr E. Pietraszek; sprawy finansowe i zatrudnienie nowych pracowników PTL, tj. głównego księgowego i referenta finansowego oraz radcy prawnego; uporządkowanie spraw personalnych pracowników PTL i ich socjalnych uprawnień; dofinansowanie Seminarium Etnobotanicznego organizowanego przez Katedrę Etnografii Uniwersytetu Wrocławskiego i Rzeszowski Oddział PTL; przyspieszenie druku zaległych zeszytów Literatury Ludowej, czego podjął się mgr A. Kuczyński; wizytacje Oddziałów; nadto bieżąca korespondencja i odpowiedzi petentom.

Sprawy, które były przedmiotem posiedzeń ZG i Prezydium, wynikały z toku realizacji wniosków WZD z 1980 r., realizacji dotychczasowych zaległości i zobowiązań Towarzystwa oraz realizacji aktualnych, w tym korespondencji z Oddziałami i innymi zainteresowanymi z kraju i zagranicy. W sumie Sekretariat przyjął i wysłał 1240 pism, w których najważniejsze kwestie dotyczyły: umów komisyjnej sprzedaży wydawnictw PTL; starań o włączenie PTL do Komisji Porozumiewawczej Stowarzyszeń Naukowych i Twórczych; uzyskania statusu nadawania miana rzeczoznawcy-etnografa, co w świetle obowiązującego ustawodawstwa okazało się nierealne; wydania opinii, np. w związku z organizacją nowego muzeum w Lubiążu, do czego walczył przyczynił się Oddział Wrocławski, lub opinii w sprawie utworzenia nowych izb regionalnych; organizacji Koła Ormian przy

Oddziale Krakowskim i Warszawskim, które odbyło pierwsze, bardzo udane spotkanie w Krakowie, oraz organizacji Kola Tatarów; odznaczeń dla zasłużonych członków PTL; propozycji referatów podejmowanych przez członków PTL, które mogłyby wygłaszać na zaproszenie innych oddziałów (wykaz podały tylko Oddziały w Katowicach, Koszalinie, Poznaniu i Mszanie Dolnej); weryfikacji członków i uregulowania zaległych składek; oraz innych jeszcze drobniejszych kwestii.

Do realizacji zadań statutowych Towarzystwa walcnie przyczyniły się jego jednostki organizacyjne i agendy, jak biblioteka i archiwum ZG we Wrocławiu, Ośrodek Dokumentacji i Informacji Etnograficznej (ODIE) pod kierunkiem prof. dr B. Jaworskiej oraz Redakcja „Łódzkich Studiów Etnograficznych” (LSE) pod kierunkiem prof. dr K. Zawistowicz-Adamskiej, a praktycznie prowadzona przez mgr I. Lechową — obydwie agendy z siedzibą w Łodzi, ponadto Redakcja *Dzieł wszystkich* Oskara Kolberga (DWOK) i Redakcja „Ludu” pod kierunkiem prof. dr J. Burszty, mające stałą siedzibę w Poznaniu. Działalność pozostałych pozycji wydawniczych PTL, jak „Prace i Materiały Etnograficzne”, „Prace Etnologiczne”, „Archiwum Etnograficzne” ze względu na trudności wydawnicze chwilowo została zawieszona. W okresie sprawozdawczym ukazał się zaległy zeszyt „Literatury Ludowej”, a w ramach „Atlasu Polskich Strojów Ludowych” zeszyt strojów li-manowskich i Lachów od Dobrej, przygotowany przez J. Wielką przeszedł przez pierwszą redakcję merytoryczną. Z braku nowego tematu sondażowego aktywność Sekcji Korespondentów Terenowych uległa osłabieniu.

Jeżeli chodzi o bibliotekę ZG we Wrocławiu, to w ostatnim czasie księgozbiór zwiększył się o 494 voluminy, w tym 344 otrzymano z wymiany wydawnictw, 107 zakupiono, 41 uzyskano z darów i 2 z produkcji wydawniczej PTL. Na zakup książek wydatkowano 36 921 zł, z czego 27 587 zł na książki z importu. W bieżącym roku został wstrzymany import książek z krajów kapitalistycznych i w tej sytuacji jedynym źródłem pozyskiwania wydawnictw pozostała ich wymiana. Biblioteka prowadzi wymianę ze 188 instytucjami, w tym 150 to instytucje zagraniczne i 38 krajowe. Najwięcej rozesłano do nich 64 t. „Ludu” (156 egz.) oraz 42 egzemplarze różnych innych publikacji z lat ubiegłych. Warto dodać, że z czytelnikami i archiwum skorzystało ponad 1800 osób, a w ramach międzybibliotecznych wypożyczeń udostępniono 8 książek. Biblioteka poza stałymi zajęciami opracowała dla Zakładu Katalogów Centralnych Biblioteki Narodowej noty bibliograficzne czasopism wpływających z wymiany zagranicznej.

Zgodnie z założeniami Ośrodka oraz realnymi możliwościami działalności ODIE koncentrowała się przede wszystkim na dokumentacji bibliograficznej, pracach słownikowych, uzupełnianiu kartotek ewidencyjnych oraz opracowaniu materiałów do Kroniki „Ludu”. W ramach prac bibliograficznych opracowano etnograficzną bibliografię selektywną za rok 1980 Międzynarodowej Bibliografii Nauk Społecznych wydanej przez Comité Internationale pour la Documentation des Sciences Sociales (CIDESS UNESCO) obejmując 142 pozycje oraz dla *Internationale Volkskundliche Bibliographie* za lata 1979 - 1980, 210 pozycje, natomiast w ramach uzupełnień bibliografii polskiej przygotowano maszynopis przeznaczony do druku, a uwzględniający lata 1961 - 1969. W końcu 1980 r. jako wynik prac w tym zakresie ukazała się nakładem Ossolineum *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1970 - 1975* przygotowana przez E. G. Karpińską. Oprócz tego dla „Demosu” przygotowano około 30 streszczeń publikacji polskich etnografów ujednolicejając wszystkie stosownie do potrzeb redakcji, która równocześnie wyraziła ODIE podziękowanie za poprawne i terminowe opracowanie dotyczące etnograficznych muzeów polskich. Również dla redakcji „Ludu” przygotowano obszerną serię materiałów do „Kroniki”. W zakresie działalności informacyjnej ODIE przygotował

i rozesłał do katedr etnografii, zakładów IHKM i większych muzeów trzy obszernie komunikaty o kongresach i konkursie. Równolegle prowadzono intensywne prace dokumentacyjne nad ruchem i życiem etnograficznym w kraju i za granicą, zwłaszcza w zakresie kartoteki osobowej etnografów, kartoteki muzealnej oraz wystaw etnograficznych i kartoteki materiałów do bibliografii dokumentacji i informacji. Prace ODIE łączyły się także z organizacją działalności w zakresie słownika terminów etnograficznych.

Redakcja „Łódzkich Studiów Etnograficznych” koncentrowała swą uwagę na przygotowaniu nowych zeszytów, z których t. XXI winien ukazać się w I kwartale 1981 r., t. XXII zawierający materiały etnograficzne z regionu opoczyńskiego przygotowano i oddano do druku, a dla tomu XXIII, poświęconego regionowi skierniewicko-łowickiemu, skompletowano artykuły. Dla uzupełnienia warto zaznaczyć, że od kwietnia 1981 r. uległ zmianie skład Redakcji: zrezygnowała bowiem z funkcji sekretarza mgr Irena Lechowa, wobec czego jej miejsce zajęła mgr Ewa Karpińska, a jako redaktorzy stanowiska zajmują: prof. dr K. Zawistowicz-Adamska i doc. dr J. Kucharska.

Redakcja *Dziół wszystkich* Oskara Kolberga wydała do sierpnia 1981 r. 61 tomów, w tym 25 z rękopisów. W ostatnim roku nie ukazał się jednak żaden z kolejnych tomów ze względu na trudną i stale pogarszającą się sytuację polskiej poligrafii. *Pisma muzyczne* t. 62, cz. 2 złożono do druku na przełomie lat 1978/79, a ich korekty otrzymywano partiami od października 1980 r. kończąc je przy intensywnym wkładzie pracy w czerwcu 1981 r. Podobna sytuacja dotyczy *Opracowania melodii ludowych* t. 67, którego druk PWM przewiduje w 1982 r. Aktualnie w opracowaniu redakcyjnym znajdują się tomy: 37-38 — *Komentarze* cz. 1 i 2; 59 — *Materiały do etnografii Słowian Pd. i Zach.*; 67/2 *Opracowania melodii ludowych*; 68 — *Utwory instrumentalne i wokalne*. W okresie sprawozdawczym również z powodu ograniczeń poligraficzno-papierniczych nie ukazały się dalsze wznowienia DWOK. Państwowe Wydawnictwo Muzyczne i Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza wydały własnymi środkami niektóre wznowienia, częściowo niestety w zmienionej formacie i innej szacie graficznej. Wydawnictwa te jednak nie będą raczej podejmować więcej wznowień. Jest natomiast nadzieja na wznowienie t. 9-15 *W. Ks. Poznańskie*, których druk Redakcja DWOK zleciła Zakładowi Graficznemu Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. W minionym roku sprawozdawczym Redakcja DWOK zakończyła etap badań problemowych, wynikających z umowy z Instytutem Sztuki PAN, oraz podjęła kontynuację badań (w problemie określanym MR III. 5) „Pomniki kultury źródłem świadomości narodu”. Oprócz tego prace zespołu Redakcji DWOK koncentrowały się na inwentaryzacji materiału rękopiśmiennego, przygotowaniu do druku *Komentarzy*, pracach redakcyjnych, korektach, uzupełnieniach, współpracy z autorami przygotowującymi następne tomy. Niezwykle skomplikowane i mozolne jest przygotowywanie ostatecznej wersji *Komentarzy* oraz indeksów, które, jak w przypadku indeksu do t. 62, utrudnia także nierytmiczna praca drukarni i nieterminowe dostarczanie materiałów przez autorów. Warto dodać, że wszystkie powyższe prace są wynikiem zaangażowania 9 pracowników, z których 5 osób jest na etacie pracowników naukowo-badawczych, a pozostałe osoby pracują w niepełnym wymiarze godzin. Na posiedzeniu w czerwcu 1981 Komitet Redakcyjny DWOK rozważał m. in. podniesienie ceny DWOK i w tej sprawie zwrócono się do subskrybentów.

W przeciwieństwie do poprzednich wydawnictw korzystniej przedstawia się sytuacja „Ludu”. W minionym okresie ukazał się t. 64 za rok 1980 i t. 65 za 1981. W przygotowaniu jest t. 66 planowany na 1982 r., którego teka została już skom-

pletowana i obejmuje, jak dotychczasowe: studia i rozprawy, artykuły, omówienia i materiały, recenzje, przeglądy wydawnictw i czasopism, kronikę oraz „in memoriam”.

Na koniec sprawozdania należy poświęcić jeszcze nieco uwagi Oddziałom i członkom. W okresie sprawozdawczym Towarzystwo posiadało 21 Oddziałów, za pośrednictwem których prowadziło szeroką działalność statutową. Brak aktywności wykazywały Oddziały w Kielcach i Zakopanem, dlatego już na 55 WZD we Wrocławiu padły propozycje ich likwidacji. Po rozpatrzeniu sprawy ZG doszedł jednak do wniosku, że należy dołożyć wszelkich starań, aby oddziały te reaktywować, a innym, słabiej pracującym, dopomóc w ożywieniu ich działalności. Podjęto więc uchwałę o wizytowaniu tych jednostek przez członków Zarządu Głównego i wyprowadzenia ich z zaistniałych trudności. Tak więc dzięki dr. J. Kamockiemu, który wizytował Oddział w Zakopanem, nie zachodzi już konieczność jego likwidacji — powstał tam nowy zarząd, który wypracował linię działania i plany na przyszłość dla Oddziału. Również w toku jest reaktywowania Oddziału Kieleckiego, dokąd udała się dr K. Marczakowa. Oddział ten prawdopodobnie przeniesie swą siedzibę do Radomia, w związku z propozycją nowego składu zarządu. Ponadto członkowie Prezydium i ZG wizytowali Oddziały w: Gdańsku i Koszalinie, Warszawie, Przemyślu, Rzeszowie i Mszanie Dolnej. Inne Oddziały będą wizytowane w następnej kolejności.

Ze sprawozdań Oddziałów i sprawozdań powizytacyjnych wynika, że niektóre Oddziały mają duże zaległości z tytułu składek członkowskich oraz działalności sprawozdawczej, rozliczeniowej i zaleceń ZG. Należą do nich Oddziały w: Lublinie, Przemyślu, Rzeszowie, Limanowej i Warszawie. Zaległości i niejednolity stopień zaangażowania oraz wyników tłumaczyć można z jednej strony dużą rozbieżnością ilościową członków (są Oddziały liczące zaledwie kilku lub kilkunastu członków oraz takie, gdzie ich ilość dochodzi do kilkudziesięciu), z drugiej natomiast strony różny jest też stopień ich merytorycznego przygotowania i zainteresowania. Do najlepiej pracujących Oddziałów należą: Oddział w Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Toruniu, Opolu i Katowicach, prowadzące poza akcjami popularyzatorskimi, także prace badawcze i edytorskie, prowadzą kółportaż wydawnictw Towarzystwa (zwłaszcza Kraków, Toruń, Gdańsk) i organizują konferencje naukowe.

Liczba członków we wszystkich Oddziałach według stanu na dzień 30 V 81 r. wynosiła 972 osoby, w tym 9 członków honorowych krajowych i 10 członków zagranicznych oraz 6 członków zwyczajnych Slovenskiej narodepisnoj spoločnosti w Bratysławie, z którym PTL ma zawartą umowę o wzajemnej współpracy; ponadto jest jeszcze 4 członków prawnych. Do analogicznego okresu ubiegłego roku liczba członków Towarzystwa wzrosła o 57 osób. W 1980 r. na Zjeździe w Krakowie nadano tytuł członka honorowego prof. dr R. Reinfussowi.

Wnioski wysuwane na ostatnim WZD i wynikające z toku bieżących spraw po większej części udało się zrealizować, o czym była już mowa. Między innymi ustalono, że kolejny WZD odbędzie się w dniach 11-13 września 1981 r. w Opolu, przygotowany przez tamtejszy Oddział. Tradycyjnie więc wszystkie sprawozdania, tj. ZG i agend zostały zaprezentowane na WZD, a niniejsze, jako zbiorcze podane do druku.

Barbara Bazielić

PROTOKÓŁ Z LVII WALNEGO ZGROMADZENIA DELEGATÓW
POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO, ODBYTEGO W OPOLU
W DNIACH 11 - 13 WRZEŚNIA 1981 ROKU

57 Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego otworzył Prezes ZG PTL prof. dr hab. Franciszek Wokroj, który witając delegatów przybyłych z różnych stron kraju oraz przedstawicieli miejscowych władz Opola, zwrócił uwagę na wieloletnią działalność PTL na niwie ludoznawstwa polskiego.

Po przyjęciu porządku dziennego i otwarciu Walnego Zgromadzenia Prezes PTL udzielił głosu Prorektorowi Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, doc. dr hab. Franciszkowi Markowi. W swym przemówieniu, nacechowanym wielką serdecznością, nawiązał On do podobnej imprezy z przeszłości, gdy w Opolu odbywało się w roku 1963 XXXVIII Walne Zgromadzenie Delegatów PTL. Wyrażając zadowolenie z faktu goszczenia przez WSP delegatów bieżącego WZD życzył pomysłnych obrad i dobrego samopoczucia na Ziemi Opolskiej. Wyraził też przekonanie, że sesja naukowa zorganizowana z inspiracji prof. dr hab. Doroty Simonides, przyczyni się do bliższego zapoznania jej uczestników z problematyką folklorystyczną Śląska, a cennym dopełnieniem do tej wiedzy będzie wycieczka po Opolszczyźnie, którą zorganizowało Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu—Bierkowicach.

Na propozycje z sali zebrani jednomyślnie powołali skład Prezydium, do którego weszli: prof. dr Z. Jasiewicz, dr A. Kowalska-Lewicka, dr J. Bohdanowicz, dr J. Pluciński i prof. dr J. Burszta. Na sekretarza obrad powołano mgr U. Kowalewską. Natomiast przewodnictwo WZD objęli: prof. dr hab. Z. Jasiewicz i dr A. Kowalska-Lewicka. Jednocześnie delegaci powołali komisję wnioskową w składzie: mgr K. Antonowicz, mgr K. Kaczko, mgr Z. Neyman i mgr T. Smolińska oraz skrutacyjną w składzie: mgr J. Jastrzębski i mgr S. Lew.

Zgodnie z § 22 Statutu PTL, prezes prof. K. Wokroj, przekazał przewodnictwo obrad dr A. Kowalskiej-Lewickiej, która udzieliła głosu Sekretarzowi Generalnemu PTL — doc dr hab. B. Bazieli, która odczytała protokół z ostatniego WZD w Krakowie w 1980 roku. Następnie rozpoczęła się dyskusja, przy czym przewodnicząca obrad dr A. Kowalska-Lewicka podała, aby w przyszłości podczas prezentowania protokołu informować jednocześnie, które z podjętych wniosków na poprzednim WZD zostały zrealizowane, a które czekają na ewentualną realizację. W dalszym ciągu dyskusji mgr J. Łopott prosił o zweryfikowanie zapisu w protokole odnośnie „Roku Afrykanistyki” (1982) dodając, że ustanowienie jego wiąże się z setną rocznicą wyprawy S. Szolc-Rogozińskiego do Kamerunu. Następnie prof. F. Wokroj zwrócił uwagę na niewłaściwy passus w protokole odnośnie jego nieobecności na WZD w Krakowie i przemilczenie treści pism, które zainteresowany wysłał na ręce wiceprzewodniczących ZG PTL doc. dr hab. E. Pietraszka i mgr M. Suboczowej, z prośbą, by ktoś z wymienionych zechciał zastąpić go w przewodnictwie na WZD w Krakowie, gdyż w tym czasie mając wyznaczony pobyt z grupą polskich naukowców za granicą (Włochy) nie był pewien terminowego powrotu do kraju. Dlatego słuszną uwagę wniósł podczas WZD w Krakowie dr W. Sauter z Zielonej Góry, zapytując dlaczego w obradach tego WZD nie brał udziału przewodniczący ZG PTL, o czym wcześniej nikt z zastępców nie uważał za wskazane podać dokładnie delegatom znanej im przyczyny absencji. Ponadto prof. F. Wokroj poinformował o zmianach jakie zaszły w składzie ZG PTL. Wobec zgonu członka ZG PTL dr W. Jeż-Jareckiego w Warszawie, zgodnie z § 31 Statutu dokooptowano zastępcę członka ZG

dra K. Makulskiego, z Warszawy, a na jego miejsce jako zastępcę członka ZG prof. dr Z. Jasiewicza z Poznania.

Z kolei uczczono minutą ciszy pamięć zmarłych członków Towarzystwa: dr W. Jeż-Jareckiego, prof. dr S. Bąka z Wrocławia, prof. J. Dygiewicza z Krakowa, W. Widuch z Przemyśla, O. Piwońskiej z Mszany Dolnej, R. Riaszczuka z Chelma i Fr. Kosińskiego ze Środy. Przy tej okazji prezes ZG PTL przypomniał delegatom o przesyłaniu do redakcji „Ludu” krótkich życiorysów zmarłych osób z grona członków PTL. Tworzy to bieżącą kronikę dziejów Towarzystwa i ludzi z nim związanych.

W kolejnym punkcie obrad doc. dr hab. B. Bazieli — Sekretarz Generalny PTL — przedstawiła sprawozdanie z działalności Towarzystwa i jego agend za okres od września 1980 r. do września 1981 r. Następnie zabrali głos Kierownicy Sekcji: Prof. dr hab. D. Simonides — przewodnicząca Sekcji Folklorystycznej działającej przy Oddziale w Opolu — poinformowała zgromadzonych o ważniejszych działaniach tej sekcji. Dr S. Chmielowski przedstawił działalność Sekcji Muzealnej zaznaczając, że w okresie sprawozdawczym Sekcja ta nie wniosła szczególnego ożywienia do problematyki muzealnictwa etnograficznego. Interesującą na tle sprawozdań z obu sekcji wyglądała prezentacja działalności „Koła Zainteresowań Kulturą Ormian” przy Oddziale PTL w Krakowie, dokonana przez dra Janusza Kamockiego. Koło to gromadzi przede wszystkim ludzi pochodzenia ormiańskiego oraz osoby interesujące się kulturą ormiańską. Zapewnienie im poprzez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze możliwości organizacyjnego działania w zakresie popularyzacji tradycji i kultury narodu ormiańskiego jest bardzo wysokie w ocenie tych ludzi.

Po prezentacji prac poszczególnych Sekcji Specjalistycznych działających przy PTL, zabrał głos dr S. Chmielowski — Skarbnik ZG PTL. Przedstawił on stan gospodarki finansowej Towarzystwa za okres 1980/81 omawiając najważniejsze pozycje wymagające dalszego urealnienia. Odnosi się to do praktyki opłacania składek, która wykazuje dużą nieregularność. Dotyczy to również akwizycji i dystrybucji wydawnictw Towarzystwa, których zasoby — w poszczególnych tytułach — nie zmniejszają się od paru lat. Stan ten wymaga pilnego zajęcia się ze strony Biura ZG PTL i przedstawienia specjalnego programu akwizycji wydawnictw. Sprawy te stanowią ważny element działalności Towarzystwa. W oparciu o nie Wydział I Polskiej Akademii Nauk ocenia aktywność wewnętrzną Towarzystw afiliowanych przy tym Wydziale. W konsekwencji rzutuje to na wielkość dotacji budżetowych, zwłaszcza na działalność wydawniczą. Stąd też w związku z zamierzeniami ZG PTL idącymi w kierunku wznowienia działalności wydawniczej w ramach poszczególnych serii, szczególnie ważna staje się właściwa dystrybucja publikacji. Dr S. Chmielowski omówił również projekt preliminarza budżetowego ZG PTL na rok 1982, w którym znalazły się wszystkie pozycje finansowe, mające podstawowe znaczenie dla statutowej działalności Towarzystwa.

Po wysłuchaniu przedstawionych sprawozdań głos zabrał przewodniczący Komisji Rewizyjnej ZG PTL dr Janusz Bohdanowicz. Przedstawiając wyniki kontroli Komisji za okres 1980/81 wskazał w nich na prawidłową (w ogólnych zarysach) działalność ZG PTL zarówno w sensie organizacyjno-finansowym jak też naukowo-popularyzacyjnym. Zdaniem GKR winna jednak nastąpić w przyszłym okresie aktywizacja Zarządów Oddziałów w działalności na rzecz systematycznego opłacania składek członkowskich. W opinii GKR regulacji organizacyjnych wymaga sprawa dystrybucji wydawnictw Towarzystwa oraz zmiana dotychczasowej polityki wydawniczej, charakteryzującej się dużymi opóźnieniami, gdzie na 9

serii wydawniczych ukazują się systematycznie zaledwie 2 tytuły, tj. „Lud” i „Literatura ludowa”.

W dyskusji nad sprawozdaniami głos zabierali: prof. dr B. Jaworska, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa, mgr G. Skalski i mgr S. Lew. Były to jednak głosy o charakterze pytań, na które udzielali odpowiedzi: doc. dr B. Bazielić, prof. dr D. Simonides, prof. dr F. Wokroj i dr S. Chmielowski. W pewnym związku ze sprawami ujętymi w sprawozdaniu Sekretarza Generalnego korespondowało pytanie dr A. Kowalskie-Lewickiej dotyczące zaproszeń na kongresy i zjazdy naukowe, jakie nadsyłane są na adres ZG PTL. Chodziło m. in. o wyjaśnienie formy typowania do udziału w tych imprezach naukowych. Według udzielającej odpowiedzi prof. dra F. Wokroja, dotychczasowa praktyka w tym zakresie jest formą zapewniającą obiektywną ocenę kandydata typowanego do takiego wyjazdu. Dokonuje tego każdorazowo Prezydium ZG PTL. Ponadto do ustaleń GKR nawiązał mgr Antoni Kuczyński — Zastępca Sekretarza Generalnego PTL. Interesowała go kwestia ustaleń jakie GKR podjęła w odniesieniu do polityki wydawniczej Towarzystwa. W jego opinii ustalenia te są wystarczającym dowodem na stwierdzenie zaniedbań jakie w polityce wydawniczej PTL zaistniały w ostatnich 10-ciu latach (1970 - 1980) i to nie tylko ze względu na hamowanie działalności wydawniczej ze strony Polskiej Akademii Nauk i Naczelnego Zarządu Wydawnictw, ale przede wszystkim ze względu na słabe zainteresowanie się tymi sprawami dawnych władz Towarzystwa, w tym także komitetów redakcyjnych poszczególnych serii wydawniczych, które są bardzo zdeaktualizowane i wymagają powołania nowych składów.

Po wyczerpaniu się listy dyskusantów, Prezes ZG PTL — prof. dr F. Wokroj, przedstawił wniosek o przyjęcie sprawozdań. Dokonano tego poprzez jednomyślne przegłosowanie.

Wobec zakończenia pierwszej części zebrania prowadząca obrady dr A. Kowalska-Lewicka zarządziła przerwę. W międzyczasie, przedstawicielka Oddziału Opolskiego PTL, dr J. Nijakowska, podała informację o planowanej wycieczce oraz innych sprawach organizacyjnych związanych z pobytem delegatów w Opolu.

Po przerwie przewodnictwo obrad objął prof. dr hab. Z. Jasiewicz. Jako przewodniczący Oddziału Wydawniczo-Naukowej PTL omówił zakres jej działania oraz podkreślił konieczność ulepszenia zasad funkcjonowania działalności wydawniczej PTL, która jak to wcześniej stwierdził mgr A. Kuczyński, znajduje się w krytycznej sytuacji. Wobec takiego stanu rzeczy, zdaniem prof. Jasiewicza, istnieje potrzeba szczególnego potraktowania tej sprawy aby uchronić przed likwidacją tytuły poszczególnych serii, które nie ukazują się od 9-ciu do trzech lat. Sytuacja ta wymaga uporządkowania pracy Biura ZG PTL i powiązania go ściślej ze sprawami programowo-organizacyjnymi. Racjonalnym rozwiązaniem w tym przypadku byłoby zatrudnienie na etacie Sekretarza Generalnego PTL, bowiem tzw. społeczna funkcja z wyboru nie pozwala na pełne włączenie się do działalności Towarzystwa ze względu na rozliczne obowiązki zawodowe osób, dotychczas sprawujących te funkcje. Sprawy te wymagają jednak zmiany postanowień Statutu, który jest w przygotowaniu. Ponadto, zdaniem prof. Jasiewicza, należałoby z członków Prezydium ZG PTL wyznaczyć osobę odpowiedzialną za sprawy wydawnicze, która przeprowadziłaby odpowiednie rozeznanie co do możliwości wydawania poszczególnych serii. Wypowiedź tę poddano pod głosowanie delegatów, którzy jednoznacznie opowiedzieli się za takim jej rozwiązaniem.

Następnie prowadzący zebranie przedstawił stan prac związanych z przy-

gotowaniem nowego statutu PTL. Ostateczne zakończenie tej kwestii opóźnia się z powodu mankamentów w bieżącej pracy członków Komisji Statutowej, wybranej na WZD we Wrocławiu jeszcze w 1980 roku. Praca tej Komisji jest opieszła i wymaga na dzień dzisiejszy zaktywizowania tak, aby nowy statut mógł być przedłużony do zatwierdzenia przez kolejne WZD w 1982 r. Przy tej okazji podać również należy małe zainteresowanie się Zarządów Oddziałów sprawami opracowania nowego statutu Towarzystwa.

W ożywionej dyskusji zabrali głos: mgr J. Łapott, dr A. Kowalska-Lewicka, dr K. Makulski, prof. dr F. Wokroj, mgr A. Kuczyński, prof. dr Z. Jasiewicz oraz przewodnicząca Komisji Statutowej dr K. Marczakowa. Z wypowiedzi tych wynikała w sposób jednoznaczny sprawa ważności opracowania nowej wersji statutu, wobec powyższego postanowiono, że w miesiącu październiku odbędzie się w Łodzi jeszcze jedno zebranie Komisji Statutowej, na którym ostatecznie zestawione zostaną wszystkie poprawki statutu, proponowane do przedyskutowania na następnym WZD w roku 1982.

Oprócz wypowiedzi dotyczących statutu, dyskutanci wypowiadali się także w sprawie działalności nowoobranej Rady Wydawniczo-Naukowej, stojąc na stanowisku, że istotnie zespół taki może przyczynić się do ożywienia działalności wydawniczej PTL. Postanowiono sprawę nowo obranej Rady Wydawniczo-Naukowej, pod kierownictwem prof. dr Z. Jasiewicza, raz jeszcze rozpatrzyć na plenum ZG PTL, przyjmując jednocześnie przegłosowane przez delegatów ustalenie, że przedmiotowa Rada podlegać będzie decyzjom ZG PTL, nie stanowiąc nowej placówki, która podlegałaby wyłącznie decyzjom WZD PTL.

W dalszej kolejności obrad prof. dr Z. Jasiewicz zarządził odczytanie przez przedstawicieli Oddziałów PTL sprawozdań z działalności, a także planów na okres bieżący. Sprawozdanie te składali reprezentanci Oddziałów w: Mszanie Dolnej, Łańcucie, Sanoku, Rzeszowie, Krakowie, Lublinie, Warszawie, Łodzi, Wrocławiu, Poznaniu, Toruniu, Koszalinie, Szczecinie i Opolu. Referujący sprawy działalności Oddziału PTL w Szczecinie powiadomił zgromadzonych, że tamtejszy Zarząd uchylił swą decyzję zorganizowania w 1982 roku WZD w Szczecinie i trzeba by pomyśleć o przeniesieniu tej imprezy do innego ośrodka. Przewodniczący obradom prof. dr Z. Jasiewicz ponawia przy tej okazji wnioski, aby jednak Szczecin dotrzymał zobowiązań i podjął się zorganizowania WZD w 1982 roku. Po dłuższych wahaniach delegaci szczecińscy nie zdecydowali się jednak na przyjęcie tej propozycji. Wobec powyższego aktualną stała się sprawa wyboru nowego miejsca WZD. Dr S. Chmielowski proponował jako miejsce przyszłego WZD Koszalin. Delegaci kościszewscy nie mogli jednak podjąć decyzji, bez porozumienia się z pozostałymi członkami Zarządu Oddziału w Koszalinie. Wobec nieaktualności tej propozycji dr A. Kowalska-Lewicka zaproponowała jako miejsce przyszłego WZD rejon Orawy. Większość obecnych przyklasnęła tej propozycji, jednak brak było osoby z tamtejszego terenu, wobec czego sprawa została przyjęta do ewentualnego uzgodnienia tej propozycji z zainteresowanymi w Oddziale krakowskim PTL.

W dalszej dyskusji zabrał głos mgr J. Łapott z Oddziału PTL w Szczecinie. Zapoznał on delegatów z projektem Wyprawy Afrykanistycznej, którą Oddział wspólnie z Muzeum Narodowym w Szczecinie zamierza zorganizować do Kamerunu. Jednocześnie podał, że w tej sprawie Oddział zwrócił się do ZG PTL z prośbą o wyrażenie zgody na otwarcie konta, do gromadzenia dotacji z instytucji wspierających wyprawę. Zgody takiej Oddział nie otrzymał. Jest to, zdaniem mgra J. Łapotta stanowisko, które nie wynika ze względów formalnych, lecz z uwagi na osobowe uprzedzenia Prezydium ZG PTL wobec organizatorów wy-

prawy. W sprawie tej wypowiadał się dr S. Chmielowski — skarbnik ZG PTL. Stwierdził on, że Prezydium ZG PTL powiadomiło pisemnie Oddział w Szczecinie o formalnych przeszkodach w przejęciu funkcji współorganizatora wyprawy, mającego gromadzić na swym koncie dotacje instytucji wspierających. W tej sprawie istnieje jednoznacznie negatywna opinia Biura Finansowego Polskiej Akademii Nauk. PTL jako dotowane i zależne od PAN musi się tej decyzji podporządkować. W sprawie tej zabrał również głos prof. dr F. Wokroj, który podał, że w aktualnej sytuacji finansowej kraju, stanowisko PAN wyrażone oświadczeniem wobec prezesa ZG PTL, który powyższą sprawę przekazał jej do zaakceptowania, jest stanowiskiem negatywnym ze względu na aktualną, trudną sytuację kraju i w najbliższym okresie przedsięwzięcie to nie rokuje szans pozytywnego załatwienia.

Uznając złożone wyjaśnienia za wyczerpujące, prowadzący obrady prof. Jasiewicz wyłączył tę sprawę z dalszego rozpatrywania na forum odbywającego się WZD, a wobec wyczerpania się listy dyskutantów udzielono głosu przewodniczącej Komisji Wnioskowej mgr Z. Neymanowej, która przedstawiła luźno zebrane opinie i wnioski, nie mające jednak charakteru dokumentu jaki powinien być zatwierdzony przez delegatów, a ponadto nie uwzględniający wszystkich spraw, które poruszane były podczas obrad.

W tej sprawie zabrał zdecydowanie głos Zastępca Sekretarza Generalnego PTL — mgr A. Kuczyński, wyrażając zdziwienie, że Komisja Wnioskowa zdecydowała się na przedstawienie delegatom tak źle przygotowanego dokumentu, który stoi w rażącej dysproporcji z tym o czym mówili delegacji podczas dyskusji, zwłaszcza w odniesieniu do spraw wydawniczych. Zwrócił przy tym uwagę na fakt nieobecności na sali wszystkich członków Komisji Wnioskowej oraz Sekretarza Generalnego PTL — doc. dr Barbary Bazieli. Ponadto zaznaczył, że brak jest quorum, wobec czego proponuje przerwać obrady i zwołać je w następnym dniu przed sesją naukową. Zgodnie z wnioskiem zebranie zostało przerwane, a Komisję Wnioskową zobowiązano do przygotowania nowej uchwały, ze szczególnym uwzględnieniem spraw wydawniczych, które w działalności PTL stanowią zagrożenie o wyjątkowym znaczeniu.

W dniu 12 września 1981 roku, o godzinie 9-tej, wszczęto drugą część obrad. Prowadząca je dr A. Kowalska-Lewicka proponuje, aby raz jeszcze wrócić do sprawy miejsca przyszłego WZD, bowiem na wczorajszym posiedzeniu nie zapadły w tym przedmiocie wiążące decyzje. Prof. Wokroj proponuje, aby kolejne WZD odbyć w Łańcucie lub w Rzeszowie, z sali padają też inne wnioski, wszystkie jednak okazują się nierealne. Przewodnicząca obrad proponuje delegatom do przegłosowania wniosków, aby miejsce przyszłego WZD pozostawić do wyboru Zarządowi Głównemu PTL. Wniosek zostaje przegłosowany. Z kolei udzielono głosu Komisji Wnioskowej, w imieniu której — ponownie jak dnia poprzedniego — zabrał głos mgr Z. Neymanowa. Przedstawiono projekt Uchwały WZD, w której na plan pierwszy wysunęły się zagadnienia polityki wydawniczej Towarzystwa. Stwierdzono w niej między innymi, że w okresie ostatniego dziesięciolecia zahamowane zostało wydawanie większości tytułów (serii) wydawniczych PTL. Przez to PTL utraciło możliwość pełnej realizacji swej funkcji, naukowej i popularyzatorskiej. Nauka i kultura polska poniosły straty na skutek braku ważnych publikacji o tematyce etnograficznej. Stąd też WZD wzywa Zarząd Główny do podjęcia prac zmierzających do zintensyfikowania działalności wydawniczej, a władze PAN i instytucji kulturalnych do udzielenia Polskiemu Towarzystwu Ludoznawczemu pomocy w tym zakresie.

Po przegłosowaniu uchwała została przyjęta, a zabierający głos w tej spr-

wie prof. Jasiewicz, który objął przewodnictwo zebrania, raz jeszcze podkreślił wagę spraw wydawniczych oraz wezwał pracowników naukowych różnych instytucji oraz wszystkich członków PTL do składania do ZG PTL propozycji, z których w przyszłości powstanie plan wydawniczy. Jednocześnie podziękował prof. dr D. Simonides za zorganizowanie 57 Walnego Zgromadzenia Delegatów i udzielił głosu prezesowi ZG PTL. Przemawiając na zakończenie WZD prof. Wokroj podziękował gospodarzom WZD za miłą i serdeczną atmosferę, jaką potrafili stworzyć podczas pobytu delegatów w Opolu. Czuwał nad tym cały sztab ludzi miejscowych, delegatom często nieznanym, a tak sprawnie pracujących pod kierownictwem prof. D. Simonides. Ten trud poniesiony przez nich przy organizacji WZD zgromadzeni delegaci nagrodzili długo nie milkącymi oklaskami. Na tym 57 WZD PTL zakończono i rozpoczęto zaprogramowaną sesję naukową.

Protokołowała
mgr Urszula Kowalewska
Oddział PTL w Opolu

Przygotował do druku
Z-ca Sekretarza Generalnego PTL
mgr Antoni Kuczyński

UCHWAŁA LVII WALNEGO ZGROMADZENIA DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO, OBRADUJĄCEGO W OPOLU W DNIACH 11 - 13 WRZEŚNIA 1981 ROKU

57 Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego obradujące w dniach 11-13 września 1981 roku w Opolu, po szczegółowym zapoznaniu się ze sprawozdaniem Sekretarza Generalnego PTL, protokołem Głównej Komisji Rewizyjnej, sprawozdaniem Skarbnika ZG PTL oraz po wysłuchaniu dyskusji i rozpatrzeniu wniosków zgłaszanych przez Oddziały PTL stwierdza, że:

1. W okresie sprawozdawczym nastąpiła znaczna aktywizacja pracy ZG PTL i jego agend stwarzając warunki do pełniejszego rozwoju działalności merytorycznej i organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Tym samym skuteczniej upowszechniania się w kręgach członkowskich PTL działalność przyczyniająca się do znaczniejszego, aniżeli to miało miejsce dotychczas, rozwijania różnych form pracy na rzecz ochrony zabytków kultury ludowej, działalności badawczej i dokumentacyjnej oraz popularyzatorskiej.
2. Rezultaty osiągane przez PTL w okresie istnienia we wszystkich dziedzinach statutowej działalności stanowią najlepsze potwierdzenie słuszności przyjętych w latach poprzednich planów działania na rzecz ochrony dóbr kultury ludowej, działalności popularyzatorskiej, naukowo-badawczej i edytorskiej. Uznając słuszność statutowych postanowień odnoszących się do różnych sfer działalności Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, 57 Walne Zgromadzenie Delegatów uznaje, że należy w pełni kontynuować tę działalność, podejmować nowe przedsięwzięcia wzbogacające rangę i osiągnięcia Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.
3. Ważnym elementem działalności merytoryczno-naukowej Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego jest prowadzona od szeregu lat działalność wydawnicza. W okresie lat 1972-1980 działalność ta znacznie osłabła nie tylko ze względu na określone ograniczenia ze strony Polskiej Akademii Nauk oraz Naczel-

nego Zarządu Wydawnictw, ale przede wszystkim ze względu na małe zainteresowanie się sprawami wydawniczymi redaktorów poszczególnych serii. Dlatego też WZD zobowiązuje ZG PTL do reaktywowania pełnej działalności wydawniczej Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, dbając o to, aby nic nie uronić z dotychczasowego dorobku w tym zakresie.

4. Ze względu na to, że kolegia redakcyjne poszczególnych serii wydawniczych ZG PTL są mozo zdeaktualizowane, ZG PTL w porozumieniu z Radą Wydawniczo-Naukową podejmie stosowne działania na rzecz powołania nowych kolegiów redakcyjnych troszcząc się o to, aby w ich składzie znaleźli się między innymi ci spośród członków PTL, którzy posiadają duże doświadczenia w zakresie prac redakcyjnych oraz znają się na polityce wydawniczej.
5. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego wspólnie z Radą Wydawniczo-Naukową sporządzi na rok 1983 plan wydawniczy Towarzystwa i przedstawi go do zatwierdzenia do Działu Wydawnictw i Bibliotek Polskiej Akademii Nauk. Niezależnie od tego podejmie stosowne prace organizacyjne i wyznaczy spośród członków Prezydium ZG PTL osobę odpowiedzialną za całokształt polityki wydawniczej Towarzystwa.
6. Istnieje konieczność wzbogacenia informacji publicystycznej dotyczącej działalności Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w kraju i poza jego granicami, a także szerszego popularyzowania w czasopismach ogólnokrajowych oraz regionalnych problematyki etnograficznej, w tym również prezentowania postaci historycznych związanych z historią etnografii — np. Z. Głogier, W. Pol, A. Chętnik, J. Czekanowski, A. Fischer i inni. W tym celu ZG PTL podejmie określone zadania organizacyjne i zabezpieczy pełną ich realizację poprzez działalność Ośrodka Dokumentacji i Informacji Etnograficznej w Łodzi.
7. Zarządy Oddziałów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego zobowiązane są do nadsyłania na adres redakcji czasopisma „Lud” notek biograficznych zmarłych członków Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. W ten sposób uchroni się od zapomnienia wiele istotnych dla historii Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego faktów i zdarzeń, a także osobistych zasług określonych postaci z Towarzystwem związanych.
8. Zarządy Oddziałów PTL powinny podejmować na swoim terenie działania inicjatywne na rzecz upowszechniania wiedzy o kulturze ludowej poprzez organizowanie różnego rodzaju sesji naukowych i popularno-naukowych, konkursów oraz wystaw. Działalność taką ZG PTL będzie wspierał merytorycznie i finansowo, stosownie do posiadanych możliwości.
9. W ocenie Głównej Komisji Rewizyjnej Biuro ZG PTL nie prowadzi racjonalnej polityki akwizycyjnej dotyczącej posiadanych na składzie magazynowym zapasów własnych wydawnictw. Stąd też ZG PTL zobowiązany jest do zaktywizowania tej działalności, której rezultaty finansowe winny być określone w przyjętym na początku roku planie wpływów z tytułu sprzedanych wydawnictw.

Walne zgromadzenie Delegatów przyjmując powyższą Uchwałę wyraża przekonanie, że pełna realizacja zawartych w niej postanowień przyczyni się do dalszej aktywizacji pracy Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w obszarach organizacyjno-merytorycznych wynikających ze Statutu.

Walne Zgromadzenie
Delegatów Polskiego Towarzystwa
Ludoznawczego

Opole, dnia 12 września 1981 roku

ETNOGRAFICZNE WYSTAWY CZASOWE ZORGANIZOWANE W 1980 ROKU

WOJEWODZTWO WARSZAWSKIE STOŁECZNE

Muzea

Warszawa, Muzeum Azji i Pacyfiku

„Sztuka rękodzielnicza Afganistanu”

Scenariusz: Z. Ananicz, oprawa plastyczna: M. Janiga. Ekspozycja: listopad 79-styczeń 80. 155 eksponatów. Katalog, plakat.

„Tkaniny Indonezyjskie w zbiorach Muzeum Azji i Pacyfiku”

Scenariusz: M. Wrońska, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: luty-marzec. 50 eksponatów. Katalog, plakat.

„Ceramika doliny Kathmandu”

Scenariusz: Z. Filarski, oprawa plastyczna: M. Janiga. Ekspozycja: maj—lipiec. 240 eksponatów. Katalog, plakat.

„Ludowe Malarstwo Indii. Bengal, Bihar, Orissa”

Scenariusz: J. Suliga, oprawa plastyczna: T. Walter. Ekspozycja: wrzesień—październik. 130 eksponatów. Katalog, plakat.

„Rzemiosło Artystyczne Nowej Zelandii”

Scenariusz: J. Szelegejd, oprawa plastyczna: M. Janiga. Ekspozycja: październik—listopad. 90 eksponatów. Katalog, plakat.

„Etnografia i sztuka Oceanii. Ze zbiorów Nicolai Nichoutouchkine”

Scenariusz: N. N. Nichoutouchkine, M. Wrońska, oprawa plastyczna: M. Janiga, konsultacja naukowa: M. Bero. Ekspozycja: październik—listopad w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie. 400 eksponatów. Katalog, plakat. Współorganizator: Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie.

„Z przeszłości Mongolii”

Scenariusz: A. Latusek, oprawa plastyczna: M. Janiga. Ekspozycja: listopad 80 - luty 81. 320 eksponatów. Katalog, plakat.

Warszawa, Państwowe Muzeum Archeologiczne

„Etnografia i Sztuka Oceanii. Ze zbiorów Nicolai Nichoutouchkine”

patrz: Warszawa, Muzeum Azji i Pacyfiku.

„Checras — Dzieje Inkańskiej Prowincji”

Scenariusz: S. Iwaniszewski, A. Krzanowski, oprawa plastyczna: W. Ławrynowicz, M. Zielińska. Ekspozycja: 22.09 - 15.11. 200 eksponatów. Folder, plakat. Współorganizatorzy: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Polska Wyprawa Naukowa w Andy.

Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne

„Przeszłość i teraźniejszość Narodów Azji Środkowej i Kazachstanu”

Scenariusz: B. Z. Gamburg, M. D. Perlina, komisarz: E. Pachciarek, A. Ko-

nowałów, oprawa plastyczna: Cz. Łączka. Ekspozycja: 4.01 - 24.02. 400 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Państwowe Muzeum Etnografii Narodów ZSRR.

„Mola — Tkaniny Indian Cuna z Panamy”

Scenariusz i komentarz: T. Walendziak, Oprawa plastyczna: K. Gotowicki, M. Michalak. Ekspozycja: 15.01 - 10.02. 101 eksponatów.

„Architektura wiejska Francji”

Scenariusz: N. V. Radot, komentarz: J. K. Makulski, oprawa plastyczna: M. Kosek. Ekspozycja: 22.02 - 22.03. 60 plansz fotograficznych, folder. Współorganizator: Wydział Kulturalny i Naukowy Ambasady Francuskiej w Warszawie.

„Kultura Afganistanu”

Scenariusz: M. Sztrantowicz. Ekspozycja: 19.01 - 2.03 w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. 116 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. Ekspozycja: 15.03 - 31.05 w Muzeum Ziemi Prudnickiej. Współorganizator: Muzeum Ziemi Prudnickiej.

„Sztuka naiwna w Polsce”

Scenariusz: M. Olędzka. Ekspozycja: 11.02 - 8.03 w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku. 150 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Pomorza Środkowego.

„TRADYCYJNE STROJE ŚLĄSKIE”

Scenariusz: J. Koszutska. Ekspozycja: 12.02 - 28.02 w Klubie MPiK w Zduńskiej Woli. 95 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Klub MPiK w Zduńskiej Woli.

„Broń ludów Pacyfiku”

Scenariusz i oprawa plastyczna. B. Kohutnicka. Ekspozycja: 21.02 - 31.03 w Muzeum Ziemi Rawskiej w Rawie Mazowieckiej. 68 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Ziemi Rawskiej. Ekspozycja: 23.05 - 31.07 w Muzeum Okręgowym w Białej Podlaskiej, 110 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej.

„Indianie Kiczua — Górale Peru i Boliwii”

Scenariusz: T. Walendziak. Ekspozycja 25.01 - 20.03 w Muzeum Okręgowym w Jeleniej Górze. 100 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze. Ekspozycja: 7.06 - 7.07 w Muzeum Okręgowym w Lublinie. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Lublinie.

„Naczynia Ludów Egzotycznych”

Scenariusz: M. Nowik, J. Niedźwiecki, oprawa plastyczna: M. Kałużna. Ekspozycja 7.03 - 30.04 w Muzeum Okręgowym w Pile. 76 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Pile.

„Rodzina w Polskiej Sztuce Ludowej”

Scenariusz: J. Migdał. Ekspozycja: 15.03 - 15.04 w Muzeum Rolnictwa im. K. Kluka w Ciechanowcu. 130 eksponatów. Plakat. Współorganizator: Muzeum Rolnictwa im. K. Kluka.

„Zwyczaje wiosenne w Polsce”

Scenariusz: T. Ambroźewicz, B. Ogródowska. Ekspozycja: 17.03 - 15.05 w Mu-

zeum Ziemi Sochaczewskiej w Sochaczewie. 182 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Ziemi Sochaczewskiej.

„Polska zabawka ludowa”

Scenariusz i komentarz: T. Lewińska, opracowanie plastyczne: Cz. Łączka. Ekspozycja: 28.03 - 18.05. 200 eksponatów. Folder. Ekspozycja: 31.05 - 10.07 w Domu Kultury w Kielcach.

„Trony i insygnia władzy dawnej Afryki”

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Sztrantowicz. Ekspozycja: 3.04 - 15.05 w Muzeum Okręgowym w Łomży. 76 eksponatów. Folder. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Łomży. Ekspozycja: 26.09 - 10.11 w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu. Współorganizator: Muzeum Śląska Opolskiego.

„Drewniane budownictwo ludowe w fotografii Jana Świderskiego”

Scenariusz: J. Świdorski. Ekspozycja: 10.04 - 11.05. 45 fotografii. Współorganizatorzy: Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Oddział Warszawski PTL.

„Łubok — Rosyjska Grafika Ludowa”

Scenariusz: A. G. Sakowicz, komisarz: K. Balabanow-Zahorska, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: 18.04 - 18.05. 102 grafiki. Katalog, plakat. Współorganizatorzy: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Ministerstwo Kultury ZSRR, Państwowe Muzeum Sztuk Plastycznych w Moskwie.

„Amatorska twórczość plastyczna młodych”

Scenariusz: H. Olędzka, komisarz: A. Kurzątkowska, oprawa plastyczna: J. Drabik. Ekspozycja: 27.04 - 10.05 w Klubie MPiK w Warszawie. 160 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Zarząd Główny ZSMP.

„Plecionkarstwo ludowe”

Scenariusz: A. Włodarz. Ekspozycja: 19.05 - 30.09 w Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu. 50 eksponatów. Informator. Współorganizator: Muzeum Wsi Opolskiej.

„Rybołówstwo ludowe”

Scenariusz: A. Filipowicz. Ekspozycja: 19.05 - 30.09 w Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu. 85 eksponatów. Folder. Współorganizator: Muzeum Wsi Opolskiej.

„Rzeźby Szczepana Muchy ze wsi Szale”

Scenariusz i komentarz: H. Olędzka, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: 17.06 - 8.09. 106 eksponatów. Katalog, plakat.

„Rzemiosło Indian Meksyku”

Scenariusz: T. Walendziak. Ekspozycja: 18.06 - 31.03 w Muzeum Powiśla w Sztumie. 133 eksponaty. Współorganizator: Muzeum Powiśla.

„Sztuka użytkowa Dalekiego Wschodu”

Scenariusz: M. Pachciarek. Ekspozycja: 2.07 - 20.08 w Muzeum w Gliwicach. 144 eksponaty. Współorganizator: Muzeum w Gliwicach.

„Plakat Japoński od epoki edo do epoki współczesności”

Scenariusz: Fundacja Japońska w Tokio, komisarz: J. Skrzyńska, J. Fijałkowska, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: 8.07 - 6.08. 176 prac. Katalog. Współorganizator: Japońska Fundacja w Tokio.

„Kwiaty w twórczości ludowej”

Scenariusz i komentarz: T. Ambrożewicz, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: 15.07 - 20.09. 222 eksponatów.

„Węgierska sztuka naiwna”

Scenariusz: Pal Banaszyk, komisarz: A. Kurzątkowska, oprawa plastyczna: J. Kotarba. Ekspozycja: 15.08 - 30.02. 100 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Węgierskich Artystów Naiwnych w Kecskemet.

„Malarstwo naiwne z Solentiname (Nikaragua)”

Scenariusz: Ministerstwo Nikaragui, komisarz i oprawa plastyczna: A. Kurzątkowska. Ekspozycja: 10.09 - 0.10, 16.12.80 - 10.01.81 w Muzeum w Zabrze. 40 prac. Folder. Współorganizator: Ministerstwo Nikaragui.

„Tradycje ludów Maghrebu”

Scenariusz; oprawa plastyczna: M. Sztrantowicz. Ekspozycja: 13.09 - 30.09 w Klubie MPiK w Zduńskiej Woli. 90 eksponatów. Informator. Współorganizator: Klub MPiK.

„Dawne pszczelarstwo”

Scenariusz i komisariat: P. Szacki. Ekspozycja: 30.09.80 - 20.01.81. 98 eksponatów. Katalog.

„85 lat ruchu ludowego. Historia. Kultura. Sztuka”

Scenariusz: J. K. Makulski, T. Mielniczuk, A. Zakrzewski, komisarz: J. K. Makulski, oprawa plastyczna: K. Burnatowicz. Ekspozycja: 20.10 - 15.12. ok. 170 eksponatów. Katalog, plakat. Współorganizator: Zakład Historii Ruchu Ludowego NK. ZSL.

„Moja przygoda w muzeum”

Scenariusz: Dział Naukowo-Oświatowy PME, współpraca: H. Olędzka. Ekspozycja: 2.12.80 - 11.01.81. 70 prac dzieci i 8 eksponatów. Współorganizatorzy: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Ministerstwo Oświaty i Wychowania.

WOJ. BIALSKOPODLASKIE

Muzea

Biała Podlaska, Muzeum Okręgowe

„Rzeźba ludowa Adama Weremczuka”

Scenariusz: G. Wrębiak, oprawa plastyczna: M. Maślak, A. Kapica. Ekspozycja: 1.03 - 30.04. 48 eksponatów. Oddział Muzeum Okręgowego w Łosicach. Składanka.

„Wojsko Polskie w rzeźbie i malarstwie ludowym”

Scenariusz: L. Kowalczyk, oprawa plastyczna: M. Maślak, A. Kapica. Ekspozycja: 7.05 - 17.05. Ok. 70 prac. Informator. Ekspozycja: 26.11 - 31.12 Oddział Muzeum w Łosicach. Współorganizatorzy: Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Regionalne w Łukowie, Podlaskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Białej Podlaskiej.

„Broń ludów Pacyfiku”

patrz: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

WOJ. BIAŁOSTOCKIE

Muzea

Białystok, Muzeum Okręgowe

„Sztuka Wyspy Jawy”

patrz: Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

WOJ. BIELSKO-BIALSKIE

Wisła, Muzeum Beskidzkie, Oddział Muzeum w Cieszynie

„Rzeźba Beskidu Śląskiego”

Scenariusz: B. Heczko, A. Polednik, oprawa plastyczna: B. Heczko, 100 eksponatów. Plakat.

Muzea

Żywiec, Muzeum

„Zwyczaje zimowe na Żywiecczyźnie”

Scenariusz: M. Meres. Ekspozycja: 6.01 - 3.09. Ok. 30 eksponatów.

„Ludowe instrumenty muzyczne”

Scenariusz; oprawa plastyczna: L. Grajny. Ekspozycja: 1.07 - 31.08. 60 eksponatów. Katalog.

„Pokonkursowa wystawa ludowego zdobnictwa bibułkowego — kwiaty Żywieckie”

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Meres, A. Zięba. Ekspozycja: 5.09 - 15.10. 210 eksponatów.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Maków Podhalański, Spółdzielnia Pracy „Makowianka”

„Haft ludowy, makaty haftowane, wyroby z drewna”

Oprawa plastyczna: M. Iwanowicz. Ekspozycja: 1.08 - 15.08 w sali Straży Pożarnej w Makowie Podhalańskim. 300 eksponatów.

Sucha Beskidzka, Towarzystwo Miłośników Ziemi Suskiej

„Kultura ludowa i rzeźba ludowa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Krzeszowiak. Ekspozycja: 1.10 - 31.12. 130 eksponatów.

WOJ. BYDGOSKIE

Muzea

Chojnice, Muzeum Regionalne

„Rzeźba ludowa indywidualna”

Scenariusz: W. Tyborska, oprawa plastyczna: H. Swierczek. Ekspozycja: 1.05 - 10.09.

„Ceramika Kaszubska”

Scenariusz: W. Tyborska, oprawa plastyczna: H. Krzak. Ekspozycja: 1.05 - 10.9. Katalog.

„Twórczość ludowa Kaszub”

Scenariusz: W. Tyborska, oprawa plastyczna: A. Grysiak. Ekspozycja: 20.09.80 - 5.01.81.

WOJ. ELBLĄSKIE

Muzea

Kwidzyna, Muzeum Zamkowe w Malborku, Oddział w Kwidzynie

„Sztuka ludowa regionów nadwiślańskich”

Scenariusz: H. Samplawska, oprawa plastyczna: S. Czerny. Ekspozycja: 1.06 - 30.07. 212 eksponatów.

WOJ. GDAŃSKIE

Muzea

Gdańsk, Muzeum Narodowe Oddział Etnografii w Oliwie

„Dawna rzeźba ludowa Pomorza Gdańskiego”

Scenariusz: T. Przła, oprawa plastyczna: D. Borowska. Ekspozycja: otwarcie — 3.10.80. Ok. 30 eksponatów.

Kościerzyna, Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach

„Kaszubski Park Etnograficzny — wystawa informacyjna”

Scenariusz: T. Sadkowski, oprawa plastyczna: B. Kroplewski. Ekspozycja: otwarcie 1.10.80 w Przedsiębiorstwie Usług Socjalnych Budownictwa — Ośrodek w Gołuniu. 57 eksponatów.

„Muzeum Gulgowskich we Wdzydzach — dokumenty”

Scenariusz: T. Sadkowski, oprawa plastyczna: B. Kroplewski. Ekspozycja: 6.10 - 9.10. Ok. 60 zdjęć i dokumentów.

Instytucje niemuzealne

Gdańsk, Wojewódzki Ośrodek Kultury

„Kaszubska sztuka ludowa”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: B. Pfeiffer, konsultacja: W. Błaszowski. Ekspozycja: 24.03-31.05 Gdańsk-Wrzeszcz — Klub Garnizonowy. 40 eksponatów. Współorganizator: Klub Garnizonowy. 6.06 - 30.06 Ostrołęka, Wojewódzki Dom Kultury. Współorganizator: Wojewódzki Dom Kultury.

„Ludowe i artystyczne rękodzieło wsi”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: D. Nierzwicki. Ekspozycja: 12.08 - 24.09 w Gminnym Ośrodku Kultury w Żukowie. 100 eksponatów. Współorganizator: Gminny Ośrodek Kultury.

„Sztuka ludowa Pomorza Gdańskiego”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: H. Gregor. Ekspozycja: 28.09 - 8.10 w Ochotniczej Straży Pożarnej w Sulęcynie. 120 eksponatów. Współorganizator: Ochotnicza Straż Pożarna.

„Rybak w rzeźbie ludowej i malarstwie na szkle”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: H. Gregor, konsultacja: L. Małicki, W. Błaszkowski. Ekspozycja: 18.10 - 7.11 w Tczewskim Domu Kultury. 92 eksponaty. Współorganizator: Dom Kultury.

„Kociewska sztuka ludowa”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: H. Gregor, konsultacja: W. Błaszkowski. Ekspozycja: 27.11 - 12.12 w Tczewskim Domu Kultury. 84 eksponaty. Współorganizator: Dom Kultury.

WOJ. GORZOWSKIE

Muzea

Gorzów Wielkopolski, Muzeum Okręgowe

„Rzeźba afrykańska”

Scenariusz: I. Jasińska. Ekspozycja: 30.04 - 15.12 w Muzeum Regionalnym w Myśliborzu. 28 eksponatów.

Międzyrzecz, Muzeum

„Pokaz pisanek i palm wielkanocnych”

Scenariusz: J. Patorska, oprawa plastyczna: R. Patorski, Z. Bączkowski. Ekspozycja: 1.04 - 20.04. 64 eksponaty.

„Wyroby wikliniarskie regionu”

Scenariusz: J. Patorska, oprawa plastyczna: R. Patorski, Z. Bączkowski. Ekspozycja: 24.09 - 3.10. 83 eksponaty.

„Staropolski piernik świąteczny”

Scenariusz: J. Patorska, oprawa plastyczna: R. Patorski, Z. Bączkowski. Ekspozycja: 16.12.80 - 3.02.81. 89 eksponatów.

WOJ. JELENIOGÓRSKIE

Muzea

Bolesławiec, Muzeum Ceramiki

„Sztuka ludowa Dolnego Śląska”

patrz: Wrocław, Muzeum Etnograficzne — Oddział Muzeum Narodowego.

„Opolska ceramika malowana”

patrz: Opole Muzeum Śląska Opolskiego.

Jelenia Góra Muzeum Okręgowe

„Indianie Kiczua — górale Peru i Boliwii”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

„Nikifor krynicki”

Scenariusz; oprawa plastyczna: W. Sierka. Ekspozycja: 15.03 - 15.04. 100 eksponatów.

WOJ. KALISKIE

Muzea

Krotoszyn, Muzeum Regionalne

„Krotoszyńska rzeźba ludowa”

Scenariusz: H. Ławniczak. Ekspozycja: 1.05 - 30.05. 120 eksponatów.

WOJ. KATOWICKIE

Muzea

Będzin, Muzeum Zagłębia

„Malarstwo nieprofesjonalne”

Scenariusz: T. Zasacka-Borowiec, oprawa plastyczna: Cz. Haczekiewicz. Ekspozycja: kwiecień-maj. 37 eksponatów.

„Sztuka Jawy”

patrz: Kraków, Muzeum Etnograficzne.

Bytom, Muzeum Górnośląskie

„Powstanie śląskie w plastyce nieprofesjonalnej”

Scenariusz: M. Kuczyńska. Ekspozycja: 3.02 - 11.05 w Jednostce Wojska w Chorzowie. 23 eksponaty. Plakat.

„Nieprofesjonalne malarstwo na Śląsku”

Scenariusz: B. Bazielić. Ekspozycja: 8.02 - 26.03 w Muzeum w Rybniku. 51 eksponatów. Współorganizator: Muzeum w Rybniku.

„Amatorska plastyka Słowenii”

Oprawa plastyczna: W. Prandzioch. Ekspozycje: 29.04 - 7.07, 22.07 - 15.08 w Muzeum w Zabrze, 1.10 - 12.10 w Miejskim Domu Kultury w Jaworznie, 3.11 - 24.11 w Miejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Chrzanowie, 29.11 - 14.12 w Miejskim Domu Kultury w Olkuszu. 52 eksponaty. Katalog, plakat. Współorganizator: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

„Węgierska sztuka naiwna”

Ekspozycja: 24.10 - 23.11. 81 eksponatów. Składanka, plakat. Współorganizator. Muzeum Artystów Naiwnych w Kecskemet.

Gliwice, Muzeum

„Tkanina ludowa”

patrz: Wrocław, Muzeum Etnograficzne

„Sztuka użytkowa Dalekiego Wschodu”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

Racibórz, Muzeum

„Ceramika ludowa regionu beskidzkiego”

Ekspozycja: 9.02 - 28.04. 89 eksponatów.

„Artystyczna tkanina Środkowego Wschodu”

patrz: Kraków, Muzeum Etnograficzne.

„Pierniki raciborskie, formy i odlewy”

Ekspozycja: 18.09 - 31.12. 95 eksponatów.

Rybnik, Muzeum

„Białostockie dywany”

Scenariusz i oprawa plastyczna: H. Piergies-Chlubek. Ekspozycja: 9.04 - 27.04. 18 eksponatów. Składanka, plakat. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Białymstoku.

„Współczesna sztuka ludowa Opolszczyzny”

Scenariusz: J. Floreńska, oprawa plastyczna: H. Piergies-Chlubek. Ekspozycja: 15.05 - 14.07. 100 eksponatów. Składanka. 15.07 - 26.08 w Muzeum w Wodzisławiu Śląskim. Współorganizator: Muzeum w Wodzisławiu.

Tarnowskie Góry, Muzeum

„Folklor regionu tarnogórskiego”

Scenariusz: Modrzyński, oprawa plastyczna: M. Muławski. Ekspozycja: otwarcie 15.03.80. 40 eksponatów.

„Twórczość artystów amatorów Ziemi Tarnogórskiej”

Scenariusz: Modrzyński, oprawa plastyczna: M. Muławski. Ekspozycja: 6.09 - 10.09 w Stowarzyszeniu Miłośników Ziemi Tarnogórskiej.

Wodzisław Śląski, Muzeum

„Kultura materialna Ziemi Wodzisławskiej”

Scenariusz: W. Pierzyna, B. Kordowska. Ekspozycja: 20.03 - 24.08. Ok. 70 eksponatów.

„Współczesna sztuka ludowa Opolszczyzny”

patrz: Rybnik, Muzeum

Zabrze, Muzeum

„Nikifor”

Scenariusz: J. Pawlas-Kos, oprawa plastyczna: M. De Goche, J. Kozak. Ekspozycja: 24.05 - 30.09. 111 eksponatów.

„Malarstwo Marii Tarnowskiej-Wójtowicz”

Scenariusz: J. Pawlas-Kos, oprawa plastyczna: M. De Gache, J. Kozak, konsultacja: J. Bednarska. Ekspozycja: 24.05 - 14.09. Ok. 80 eksponatów. Składanka.

„Artystyczne rękodzieło wsi”

Scenariusz: J. Pawlas-Kos, oprawa plastyczna: J. Maciejewska, konsultacja: K. Kaczko. Ekspozycja: 30.05 - 15.06. Ok. 200 eksponatów. Współorganizatorzy: Wojewódzki Ośrodek Kultury w Katowicach, Wojewódzki Dom Kultury w Katowicach.

„Amatorska plastyka Słowenii”

patrz. Bytom, Muzeum Górnośląskie.

„Obrazy haftowane Marii Keyha”

Scenariusz: M. Keyha, oprawa plastyczna: Z. Baranek. Ekspozycja: 4.10 - 31.12. 23 eksponaty. Składanka.

„Malarstwo naiwne w Solentiname”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.
Instytucje niemuzealne
Będzin, Miejski Dom Kultury

„Dorobek sztuki ludowej w XXXV-leciu PRL”

Scenariusz: M. Krzewień. Ekspozycja: 23.05-25.05. 200 eksponatów.

WOJ. KRAKOWSKIE

Muzea

Kraków, Muzeum Historyczne m. Krakowa

„Szopka krakowska 80”

Scenariusz: T. Wroński, oprawa plastyczna: J. Barbaszewska. Ekspozycja:
7.12.80 - 1.02.81. 59 eksponatów. Plakat.

Kraków, Muzeum Etnograficzne

„Tkanina dekoracyjna Środkowego Wschodu”

Scenariusz; oprawa plastyczna: J. Kamocki. Ekspozycja: 15.03 - 28.04 w Muzeum
w Raciborzu. 69 eksponatów, Folder. Ekspozycja: 16.05 - 26.08 w Muzeum Kultu-
ry Ludowej w Kolbuszowej, 49 eksponatów.

„Sztuka wyspy Jawy”

Scenariusz: J. Kamocki, oprawa plastyczna: A. Chomezyk. Ekspozycja: 15.04 -
- 22.06 w Muzeum Okręgowym w Białymstoku. Informator. Ekspozycja: lipiec-
-październik w Muzeum Zagłębia w Będzinie.

Myślenice, Dom Grecki — Muzeum Regionalne

„Wieńce dożynkowe i kwiaty bibulkowe”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Koczvara. Ekspozycja: 24.09 - 30.10. 106
eksponatów.

„Budownictwo ludowe”

Ekspozycja: 24.11.80 - 20.01.81 w Klubie „Ruch” w Bysinie.

Instytucje niemuzealne

Kraków, Spółdzielnia Pracy Rękodzieła Ludowego i Artystycznego im. St. Wy-
spiańskiego

„Eksponaty przyszłego Muzeum Lalki”

Scenariusz: M. Jędrzejowska, oprawa plastyczna: M. Jenner, G. Chmura. Ekspo-
zycja: 19.09-30.09 w Młodzieżowym Centrum Kultury w Krakowie. Ok. 200
eksponatów.

„Wystawa pokonkursowa IV Międzynarodowego Biennale Lalek w Krakowie”

Scenariusz: G. Basista, oprawa plastyczna: M. Jenner, G. Chmura. Ekspozycja:
10.10 - 30.10 w Pałacu Sztuki w Krakowie. 652 eksponaty. Plakaty. Współorga-
nizatorzy: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Związek „Cepelia” w Warszawie.

WOJ. KROŚNIEŃSKIE

Muzea

Jasło, Muzeum Regionalne

„Tradycyjne obrzędy ludowe w twórczości plastycznej”

Scenariusz: A. Sepioł, oprawa plastyczna: A. Sepioł, K. Maciejczyk. Ekspozycja: 15.05 - 3.06 w Urzędzie Miejskim w Jasle. Ok. 250 eksponatów. Folder, plakat.

WOJ. LESZCZYŃSKIE

Muzea

Leszno, Muzeum

„Garncarstwo województwa leszczyńskiego”

Scenariusz: B. Błaszkwicz, oprawa plastyczna: B. Winkiel, konsultacja: S. Chmielowski. Ekspozycja: 20.12.79 - 23.01.80. 80 eksponatów.

WOJ. LUBELSKIE

Muzea

Lublin, Muzeum Okręgowe

„Zimowe obrzędy na Lubelszczyźnie”

Scenariusz: K. Kępa, oprawa plastyczna: K. Witkowska. Ekspozycja: 10.01 - 30.01. 220 eksponatów.

„Rzeźba ludowa Aleksandra Fijałowskiego z Przybysławic”

Scenariusz: D. Pawłańska-Mazur, oprawa plastyczna: K. Witkowska. Ekspozycja: 21.03 - 30.06. 120 eksponatów. Składanka. Współorganizator: Stowarzyszenie Twórców Ludowych.

„Indianie Kiczua — górale Peru i Boliwii”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

„Twórczość Stanisława Gracy z Poronina”

Scenariusz: E. Kępa, oprawa plastyczna: K. Witkowska. Ekspozycja: 19.06 - 30.08. 110 eksponatów. Składanka. Współorganizator: Stowarzyszenie Twórców Ludowych.

WOJ. ŁOMŻYŃSKIE

Muzea

Ciechanowiec, Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka

„Len — roślina przemysłowa”

Scenariusz: E. Chmiel, oprawa plastyczna: W. Bogucki, konsultacja: Centralne Laboratorium Przemysłu Lniarskiego, Ekspozycja: 18.09.80 - 5.01.81. 370 eksponatów. Plakat.

Łomża, Muzeum Okręgowe

„Rzeźba i tkaniny Kurpiowskiej Puszczy Ludowej”

Scenariusz: W. Pawlak, oprawa plastyczna: S. Kędzielawski. Ekspozycja: 28.09.80 - 28.02.81. 144 eksponaty.

„Sztuka ludowa Kurpiowskiej Puszczy Zielonej”

Scenariusz: W. Pawlak, oprawa plastyczna: T. Czerwiński. Ekspozycja: 29.11.80 - 3.01.81 w Miejskim Domu Kultury w Sierpcu. 290 eksponatów.

Nowogród Łomżyński, Muzeum Kurpiowskie (skansen)

„Rzeźba Konstantego Chojnowskiego i jego synów Zygmunta i Jakuba”

Scenariusz: J. Moraczewski, oprawa plastyczna: S. Kędzielawski, A. Szufarski, konsultacja: J. Chętnikowa. Ekspozycja: 1.10 - 30.12. 70 eksponatów.

WOJ. MIEJSKIE ŁÓDZKIE

Muzea

Łódź, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne

„Od Turonia do Colargola”

Scenariusz: M. Pinińska, I. Lechowa, oprawa plastyczna: J. Zieliński. Ekspozycja: 2.02.80 - 15.01.81. 355 eksponatów. Plakat.

„Współczesna ceramika i rzeźba ludowa Polski Środkowej”

Scenariusz: E. Wróblewska. Ekspozycja: 18.02 - 30.02 w Muzeum w Opocznie. 176 eksponatów. Współorganizator: Muzeum w Opocznie.

„Naczynia z drewna, słomy i korzenia”

Scenariusz: B. Miennicka. Ekspozycja: 19.02 - 27.06 w ZPB im. S. Kunickiego w Łodzi. 38 eksponatów.

„Przeszłość i teraźniejszość narodów Azji Środkowej i Kazachstanu”

Scenariusz: pracownik Muzeum w Leningradzie, oprawa plastyczna: J. Wieczorek. Ekspozycja: 15.03 - 14.05. 355 eksponatów. Współorganizator: Państwowe Muzeum Etnografii Narodów ZSRR w Leningradzie.

„Afryka 79”

Scenariusz: J. Nadolski, J. Wojciechowski, oprawa plastyczna: J. Wieczorek, konsultacja: W. Nowosz. Ekspozycja: 4.10 - 30.10. 420 eksponatów. Folder. Współorganizator: Koło Naukowe Studentów Biologii UŁ.

Łódź, Centralne Muzeum Włókiennictwa

„Tkanina podwójna — ludowa i artystyczna”

Scenariusz: K. Libertowicz, A. Trella. Ekspozycja: 1.08 - 10.08 w Muzeum w Łęczycy, 4.10 - 10.10 w Fabryce Dywanów „Dywilan” w Łodzi, 2.11.80 - 8.01.81 w SDK „Lokator” w Łodzi. 38 eksponatów.

WOJ. NOWOSĄDECKIE

Muzea

Gorlice, Muzeum Regionalne PTTK

„Elementy zdobnicze wnętrza chaty podgórzeńskiej”

Ekspozycja: 1.06 - 30.07. 96 eksponatów.

Limanowa, Muzeum Ziemi Limanowskiej

„V pokonkursowa wystawa haftu”

Scenariusz; oprawa plastyczna: J. Wielek. Ekspozycja: 29.05 - 30.08. 630 eksponatów. Plakat.

Nowy Sącz, Muzeum Okręgowe

„Akwarele Nikifora”

Ekspozycja: 3.03 - 30.04 w Muzeum Okręgowym w Jeleniej Górze, 0.04 - 10.06 w Muzeum Okręgowym im. W. Orkana w Rabce (30 eksponatów), 6.10 - 5.12 w Częstochowie, 19.05 - 30.10 w Muzeum w Zabrze. 111 eksponatów.

„Dawne malarstwo i rzeźba ludowa ze zbiorów Muzeum im. Wł. Orkana w Rabce”

Ekspozycja: 3.10.80 - 22.01.81.

„Współczesna rzeźba ludowa Karpat”

Ekspozycja: 30.12.80 - 28.02.81 w Domu Kultury Zakładów Azotowych im. F. Dzierżyńskiego w Tarnowie. 94 eksponaty.

Rabka, Muzeum im. Wł. Orkana

„Malarstwo na szkle Jolanty Pęksy”

Scenariusz: J. Pęksa, oprawa plastyczna: J. Niznik, konsultacja: Ł. Rak. Ekspozycja: 15.02 - 20.09. Plakat. 70 obrazów.

„Wystawa prac plastycznych dzieci i młodzieży z Rabki i okolic”

Ekspozycja: 9.06 - 30.06. 30 prac.

„Malarstwo na szkle Jana Fudali z Zakopanego”

Scenariusz: Ł. Rak, oprawa plastyczna: A. Głuszyńska, konsultacje: M. Lecho-wa-Bujak. Ekspozycja: 26.06 - 27.09. 70 obrazów. Plakat.

„Akwarele Nikifora”

patrz: Nowy Sącz, Muzeum Okręgowe.

„Wystawa pokonkursowa kapliczek”

Scenariusz: Ł. Rak, M. Psarski, oprawa plastyczna: A. Głuszczyński, konsultacja: M. Lechowska-Bujak. Ekspozycja: 9.11.80 - 31.02.81. 50 eksponatów. Plakat.

Zakopane, Muzeum Tatrzańskie im. T. Chałubińskiego

„Ludowe budownictwo polskie w fotografiach Jana Świderskiego z Warszawy”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Świdorski, konsultacja: R. Reinfuss. Ekspozycja: 19.01 - 24.02. 41 eksponatów.

„Sztuka ludowa Podhala”

Scenariusz: H. Średniawa, oprawa plastyczna: M. Górkiewicz. Ekspozycja: 31.03 - 20.05 w Galerii Cepelii w Nowym Targu. 520 eksponatów. Folder.

„Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu”

Scenariusz: S. Żurowski. Ekspozycja: 1.06 - 1.07 w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku. 312 eksponatów.

„Malarstwo na szkle Adama Słowińskiego z Zakopanego”

Scenariusz: H. Średniawa, oprawa plastyczna: B. Rodzik. Ekspozycja: 6.08 - 28.08 w Warszawie, w starej Kordegardzie. 83 eksponaty. Katalog.

„Oddział Muzeum Tatrzańskie — zabytkowa chała na Rojach z pracownią ceramiczną”

Scenariusz: H. Średniawa, oprawa plastyczna: B. Rodzik. Ekspozycja: otwarcie 6.09.80 przy drodze do Rojów k. Zakopanego. 390 eksponatów. Katalog.

WOJ. OLSZTYŃSKIE

Muzea

Olsztyn, Muzeum Budownictwa Ludowego

„Technika dawnej wsi”

Scenariusz: E. Kaczmarek, oprawa plastyczna: E. Oleszczuk. Ekspozycja: 15.05 - 25.05 w NOT w Olsztynku, 11.10.80 - 15.04.81 w Galerii Sztuki w Olsztynku. 94 eksponaty. Katalog. Współorganizatorzy: NOT w Olsztynie, Wydział Kultury i Sztuki.

WOJ. OPOLSKIE

Muzea

Opole-Bierkowice, Muzeum Wsi Opolskiej

„Pokonkursowa wystawa kroszonek”

Ekspozycja: 31.03 - 15.05. 270 eksponatów.

„Plecionkarstwo ludowe”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

„Rybołówstwo ludowe”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

„Malarstwo i rzeźba nieprofesjonalna Beskidu Zachodniego”

Ekspozycja: 15.05 - 30.09. 70 eksponatów. Informator.

„Opolską ceramiką malowaną”

Scenariusz: E. Baczańska-Kuhl. Ekspozycja: 17.07 - 29.10 w Muzeum Ceramiki w Bolesławcu. 206 eksponatów. Folder.

WOJ. OSTROŁĘCKIE

Muzea

Ostrołęka, Muzeum Okręgowe

„Drewno w życiu wsi”

Scenariusz: M. Olszewska, oprawa plastyczna: A. Olechowska. Ekspozycja: 5.06 - 20.08. 30 eksponatów. Folder.

WOJ. PILSKIE

Muzea

Piła, Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica

„Naczynia ludów egzotycznych”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

Trzcianka, Muzeum im. Wiktora Stachowiaka

„Kultura ludowa Peru”

patrz: Poznań, Muzeum Etnograficzne, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.

WOJ. PIOTRKOWSKIE

Muzea

Piotrków Trybunański, Muzeum Okręgowe

„Sztuka obrzędowa województwa piotrkowskiego”

Scenariusz: J. Kucharska-Pawłowska, Cz. Rutkowski, oprawa plastyczna: E. Wołowska, Cz. Rutkowski. Ekspozycja: 10.12 - 28.12. Ok. 200 eksponatów.

Radomsko, Muzeum Regionalne

„Rolnik i jego praca w twórczości ludowej”

Scenariusz: M. Beiersdorf, oprawa plastyczna: Z. Helfeuer. Ekspozycja: 1.04 - 23.07. 55 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

„Józef Janos”

Scenariusz: M. Beiersdorf, oprawa plastyczna: Z. Helfeuer. Ekspozycja: 10.10 - 25.11. 31 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

WOJ. PŁOCKIE

Muzea

Łęczyca, Muzeum

„Łęczyckie szopki ludowe”

Scenariusz: A. Sobczak, oprawa plastyczna: A. Klein. Ekspozycja: 7.01 - 10.01 w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kutnie. Ok. 100 eksponatów. Katalog. Współorganizator: Miejska Biblioteka Publiczna.

„Rzeźba i książka rolnicza”

Scenariusz: A. Sobczak, oprawa plastyczna: A. Klein, konsultacja: A. Prasnowski. Ekspozycja: 20.02 - 20.03. Ok. 100 eksponatów. Współorganizator: Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Łęczycy.

„Diabeł Boruta w rzeźbie ludowej”

Scenariusz: A. Sobczak, oprawa plastyczna: A. Klein. Ekspozycja: 5.05 - 25.05. Ok. 60 eksponatów. Katalog.

Płock, Muzeum Mazowieckie

„Diabeł polski w rzeźbie i legendzie ze zbiorów Wiktoryna Grabowskiego”

Scenariusz: W. Dowłaszkiewicz, W. Grąbczewski, oprawa plastyczna: G. Grzełńska. Ekspozycja: 20.06 - 31.08. 181 eksponatów. Informator, plakat.

„Współczesna szopka ludowa z Ziemi Płockiej i Łęczyckiej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Zaremba. Ekspozycja: 19.12.80 - 8.02.81. 27 eksponatów. Współorganizator: Muzeum w Łęczycy.

Sierpc, Muzeum i Park Etnograficzny

„Sierpecka rzeźba ludowa”

Scenariusz: G. Czerwińska, oprawa plastyczna: T. Czerwiński. Ekspozycja: 4.06 - 21.08 w Katedrze Etnografii w Warszawie. 60 eksponatów.

„Ciekawsze nabytki Muzeum i Parku Etnograficznego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Czerwiński. Ekspozycja: otwarcie: 5.11.80 - 20.09.81 w Sierpeckim Domu Kultury. 120 eksponatów.

„Sztuka ludowa Kurpiowskiej Puszczy Ludowej”

Scenariusz: W. Pawlak, oprawa plastyczna: T. Czerwiński. Ekspozycja: 29.11.80 - 23.12.80 w Sierpeckim Domu Kultury. 250 eksponatów.

WOJ. POZNAŃSKIE

Muzea

Poznań, Muzeum Etnograficzne, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.

„Kultura ludowa Peru”

Scenariusz: A. Surzyńska-Błaszak. Ekspozycja: 25.03 - 25.04 w Muzeum im. W. Stachowiaka w Trzciance. 10 fotogramów i 65 eksponatów. Współorganizator: Muzeum im. W. Stachowiaka.

Ekspozycja: 29.03 - 9.05 w Muzeum Regionalnym w Międzychodzie. 87 eksponatów i 9 fotogramów. Informator. Współorganizator: Muzeum Regionalne. Scenariusz: A. Posern-Zieliński, A. Surzyńska-Błaszak, oprawa plastyczna: I. Jarzyńska. Ekspozycja: 20.11.80 - 4.01.81 w Muzeum Etnograficznym w Poznaniu. 299 eksponatów. Katalog.

„Sztuka ludowa Huculszczyzny”

Scenariusz i oprawa plastyczna: R. Lewandowski. Ekspozycja: 15.04 - 15.05 w Muzeum Regionalnym w Szczecinku. 192 eksponaty. Współorganizator: Muzeum Regionalne. Ekspozycja: 16.05 - 31.08 w Muzeum Regionalnym w Międzychodzie. Folder. Współorganizator: Muzeum Regionalne.

„Polska ceramika ludowa — jej formy i zdobnictwo”

Scenariusz; oprawa plastyczna: R. Lewandowski. Ekspozycja: 15.05 - 21.06 w Muzeum Regionalnym w Szczecinku. 140 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Regionalne.

„Polskie instrumenty ludowe”

Scenariusz: Z. Toroński, oprawa plastyczna: E. Baczyńska, konsultacja: W. Kamiński. Ekspozycja: 12.06 - 26.10 w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu. 125 eksponatów. Informator. Współorganizator Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu.

„Dawna kuchnia wiejska i jej wyposażenie”

Scenariusz i oprawa plastyczna: R. Lewandowski. Ekspozycja: 3.10 - 29.11 w Muzeum Regionalnym w Międzychodzie. 96 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Regionalne.

Szreniawa, Muzeum Narodowe Rolnictwa

„Wycinanka i ceramika ludowa ze zbiorów Muzeum Narodowego Rolnictwa w Szreniawie”

Scenariusz: E. Ryś, J. Roszak, oprawa plastyczna: L. Umerlt. Ekspozycja: 25.02 - 17.03 w Poznaniu w oDmu Kultury Drukarza. 46 eksponatów. Współorganizator: Dom Kultury Drukarza.

„Życie wsi w sztuce ludowej” —
wystawa objazdowa.

Scenariusz: B. Zamelska, oprawa plastyczna: L. Umerle. Ekspozycja: 2.06 - 9.06 w Tarnowie Podgórnym, w Ośrodku Nowoczesnej Gospodyni. 59 eksponatów. 14.07 - 28.07 w Rakoniewicach w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury, 52 eksponaty; 19.08 - 28.08 w Otorowie k. Szamotuł w Ośrodku Nowoczesnej Gospodyni. 52 eksponaty; 29.03 otwarcie w Piasecznie w Ośrodku Tradycji Kółek Rolniczych, 41 eksponatów.

„Malarstwo, rzeźba, grafika i tkanina artystyczna Stowarzyszenia Plastyków Amatorów we Wrocławiu”

Scenariusz: S. Olszewski, oprawa plastyczna: L. Umerle. Ekspozycja: 16.06 - 10.07. 146 prac. Współorganizator: Stowarzyszenie Plastyków Amatorów we Wrocławiu.

WOJ. RADOMSKIE

Muzea

Radom, Muzeum Wsi Radomskiej

„Radomska rzeźba monumentalna”

Scenariusz S. Rosiński, M. Jurecka, I. Szymczyk i oprawa plastyczna: Z. Karbarz. Ekspozycja: 10.05 - 25.05. Wystawa w plenerze z okazji Dni Regionalnych „Dni Kwitnącej Jabłoni” w Grójcu.

„Życie i twórczość Jana Kochanowskiego w rzeźbie i malarstwie ludowym na szkło”

Scenariusz: S. Rosiński, M. Jurecka, I. Szymczyk, oprawa plastyczna: Z. Karbarz. Ekspozycja: 24.06 - 9.08 w Czarnolesie, w Muzeum im. Jana Kochanowskiego; 12.07 - 2.10 w Muzeum Wsi Radomskiej; 11.10.80 - 10.10.81 w Warce w Muzeum im. K. Puławskiego. 80 eksponatów.

„Bartnictwo, pasiecznictwo i pszczelarstwo oraz związane z nimi zwyczaje i obrzędy na terenie Ziemi Radomskiej”

Scenariusz: S. Rosiński, M. Jurecka, I. Szymczyk, oprawa plastyczna: Z. Karbarz. Ekspozycja: 12.07 - 29.11. 40 eksponatów.

„Radomska rzeźba ludowa”

Scenariusz: S. Rosiński, M. Jurecka, I. Szymczyk, oprawa plastyczna: Z. Karbarz. Ekspozycja: 24.08 - 31.08 w Koźienicach, w Wojewódzkim Ośrodku Sportów Wodnych i Rekreacji. 35 eksponatów.

„Rzeźbiarze Puszczy Koziennickiej”

Scenariusz: S. Rosiński, M. Jurecka, I. Szymczyk, oprawa plastyczna: Z. Karbarz. Ekspozycja: 17.10 - 20.12. 100 eksponatów.

WOJ. RZESZOWSKIE

Muzea

Kolbuszowa, Muzeum Kultury Ludowej

„Fajans polski w zbiorach MKL w Kolbuszowej”

Scenariusz: Z. Kądziela, M. Skowrońska, K. Partyka, oprawa plastyczna: B. Sierżęga. Ekspozycja: 5.03 - 14.05. 133 eksponaty. Plakat.

„Tkanina dekoracyjna Środkowego Wschodu”

patrz: Kraków, Muzeum Etnograficzne

„Problemy konserwacji drewna zabytkowego”

Scenariusz: M. Pudełko, konsultacja: M. Czajnik. Ekspozycja: otwarcie lipiec 1980, 60 eksponatów.

WOJ. SIERADZKIE

Muzea

Sieradz, Muzeum Okręgowe

„Rzeźby Stanisława Korpy i Jerzego Kaczmarka”

Scenariusz: M. Kaszuba. Ekspozycja: 24.01 - 1.02 w Sieradzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Sieradzu. 28 eksponatów.

„Wyroby kowalskie Stefana Jabłońskiego”

Scenariusz: J. Kwiatkowski. Ekspozycja: 15.02 - 20.02 w PTTK w Sieradzu. 12 eksponatów.

„Sieradzkie rzemiosło ludowe”

Scenariusz: E. Polińska, oprawa plastyczna: Z. Fiszer. Ekspozycja: 13.05 - 22.06. 150 eksponatów.

„Sztuka i kultura ludów Afryki Zachodniej”

patrz: Szczecin, Muzeum Narodowe.

WOJ. SKIERNIEWICKIE

Muzea

Łowicz, Muzeum Narodowe w Warszawie, Oddział w Łowiczu

„Sztuka ludowa — pokaz pokonkursowy tradycyjnej tkaniny łowickiej i tradycyjnej wycinanki łowickiej”

Scenariusz: H. Świątkowski, oprawa plastyczna: H. Świątkowski, M. Stępniewski, H. Niedzielska. Ekspozycja: 22.06 - 15.07. 250 eksponatów. Współorganizator: Spółdzielnia „Sztuka łowicka”.

„Pięćdziesięciolecie twórczości artystycznej, ludowej Henryka Burzyńskiego”

Scenariusz; oprawa plastyczna: H. Świątkowski. Ekspozycja: 20.07 - 6.10. 67 eksponatów. Katalog.

„Broń wyspiarzy Pacyfiku”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne

Rawa Mazowiecka, Muzeum Ziemi Rawskiej

„Polski haft ludowy”

Scenariusz: O. Brydzińska. Ekspozycja: 24.04 - 5.09. 49 eksponatów. 8.09 - 10.10 w Muzeum Okręgowym w Żyrardowie. 35 eksponatów.

„Żyrardowska izba robotnicza”

patrz: Żyrardów, Muzeum Okręgowe.

Żyrardów, Muzeum Okręgowe

„Polski haft ludowy”

patrz: Rawa Mazowiecka, Muzeum Ziemi Rawskiej.

„Żyrardowska izba robotnicza”

Scenariusz: B. Rzeczycka. Ekspozycja: 15.09 - 31.12 w Muzeum Ziemi Rawskiej w Rawie Mazowieckiej. 120 eksponatów.

WOJ. SŁUPSKIE

Bytów, Muzeum Zachodnio-Kaszubskie

„Hafty — Genowefa Pałubicka”

Oprawa plastyczna: K. Szyman-Piórkowska, konsultacja: P. Cielecki. Ekspozycja: 10.03 - 29.04. 50 eksponatów.

„Zdobnictwo na Kaszubach”

Oprawa plastyczna: K. Szyman-Piórkowska, konsultacja: P. Cielecki. Ekspozycja: 14.06.80 — marzec 81. 140 eksponatów.

WOJ. SUWAŁSKIE

Instytucje niemuzealne

Sejny, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury

„Prezentacje”

Scenariusz; oprawa plastyczna: M. Karpowicz. Ekspozycja: 18.07 - 12.09. Ok. 50 eksponatów.

WOJ. SZCZECIŃSKIE

Muzea

Szczecin, Muzeum Narodowe

„Kultura Indian Andów Peruwiańskich”

Scenariusz: J. Łapott, oprawa plastyczna: D. Boehlke, konsultacja: A. Posern-Zieliński. Ekspozycja — kontynuacja z 1979 r. zamknięta 20.02.80, ponadto wystawa była eksponowana w Muzeum Okręgowym w Zielonej Górze i w Muzeum Regionalnym w Stargardzie Gdańskim. Katalog.

„Sztuka i kultura ludów Afryki Zachodniej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Łapott. Ekspozycja: 2.07 - 27.08 w Muzeum Okręgowym w Sieradzu. 238 eksponatów. Ekspozycja: 13.11 - 31.12 w Muzeum Etnograficznym w Toruniu. 324 eksponaty.

Instytucje niemuzealne

Szczecin, Wojewódzki Dom Kultury

„Wojewódzka wystawa plastyki amatorskiej i sztuki ludowej”

Scenariusz: H. Orska, oprawa plastyczna: G. Królikowska, konsultacja: C. Nowakowski, G. Reck. Ekspozycja: 21.09 - 25.10. 120 eksponatów.

WOJ. TARNOBRZESKIE

Instytucje niemuzealne

Tarnobrzeg, Urząd Wojewódzki — Wydział Kultury i Sztuki

„Snycerka i stolarka artystyczna Jana Widomskiego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Myjak. Ekspozycja: 22.02 - 25.02. 30 eksponatów.

„Malarstwo i rzeźba Heleny Szymuli z cyklu »Błogosławieni szczerością«”

Scenariusz: J. Myjak, Ekspozycja: 5.02 - 15.02. 19 eksponatów.

„Tkanina artystyczna Anieli Bańki”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Myjak. Ekspozycja: 26.02 - 15.03. 17 eksponatów.

„»Błogosławieni szczerością«. Malarstwo ludowe Zofii Partyki”

Scenariusz: J. Myjak. Ekspozycja: 20.03 - 15.04. 16 eksponatów.

„Dzików w czasach Wójta Słomki”

Scenariusz: J. Myjak, oprawa plastyczna: T. Staszewski. Ekspozycja: 30.03 - 15.04. 40 eksponatów.

„Pisanka”

Scenariusz: J. Myjak, oprawa plastyczna: T. Staszewski, H. Pilecka. Ekspozycja: 15.04 - 30.04. 140 eksponatów.

„Współczesne malarstwo ludowe z cyklu »Błogosławieni szczerością«”

Scenariusz: J. Myjak, oprawa plastyczna: T. Staszewski. Ekspozycja: 1.08 - 30.08. 25 eksponatów.

„Wycinanka Barbary Woźtowicz”

Scenariusz: J. Myjak. Ekspozycja: 15.11 - 10.12. 25 eksponatów.

„Malarstwo Teofila Stelmacha z cyklu »Błogosławieni Szczerością«”

Scenariusz: J. Myjak. Ekspozycja: 15.12.80 - 15.01.81. 17 eksponatów.

„Kultura ludowa województwa tarnobrzeskiego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Myjak. Ekspozycja: 15.12.80 - 15.01.81 w Zakładowym Domu Kultury w Gorzycach.

WOJ. TARNOWSKIE

Muzea

Tarnów, Muzeum Okręgowe

„Sztuka ludowa i stroje regionu tarnobrzeskiego”

Scenariusz: A. Bartosz. Ekspozycja: 14.01 - 31.01 w Domu Kultury Zakładów Azotowych im. F. Dzierżyńskiego w Tarnowie. 42 eksponaty.

„Tabor cygański”

wystawa plenerowa.

Scenariusz: A. Bartosz. Ekspozycja: maj-październik na dziedzińcu Muzeum Okręgowego w Tarnowie: Ok. 20 eksponatów.

WOJ. TORUŃSKIE

Muzea

Toruń, Muzeum Etnograficzne

Oprawa plastyczna: W. Gęsicki. Ekspozycja: 22.01 - 8.06 w Muzeum Regionalnym w Brodnicy. 20 eksponatów. Współorganizator: Muzeum Regionalne.

„Kultura materialna Pałuk”

Scenariusz i oprawa plastyczna: I. Wronkowska. Ekspozycja: 15.04 - 15.09 w Muzeum w Biskupinie. 108 eksponatów.

„Wycinanka ludowa”

Scenariusz: A. Błachowski, oprawa plastyczna: J. Pietrzak. Ekspozycja: 18.04 - 3.06. 750 eksponatów. Plakat.

„Muzea Etnograficzne ZSRR”

Scenariusz; oprawa plastyczna: T. Błachowski, J. Siewak. Ekspozycja: 18.04 - 7.05. 162 eksponaty.

„Kaszubska sztuka ludowa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Nemere, E. Bajraszewska. Ekspozycja: 5.05 - 8.06 w Świeckim Domu Kultury w Świeciu n/Wisłą. Współorganizator: Świecki Dom Kultury.

„Współczesne malarstwo ludowe na szkłe”

Scenariusz i oprawa plastyczna: L. Tyczyńska. Ekspozycja: 15.05 - 3.07 w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. 222 eksponaty. Współorganizator: Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej.

„Współpraca biblioteki Muzeum Etnograficznego z zagranicą”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Błachowska, J. Siewak. Ekspozycja: 16.05 - 20.05. 213 eksponatów.

„Węgierskie hafty ludowe”

Scenariusz: A. Szabla, I. Wronkowska. Ekspozycja: 31.05 - 30.06. 71 eksponatów. Współorganizator: Finoomszere! Venygyar Vanaiati Szakszeruzebi Bizottsag EGER.

„Sztuka ludowa ziemi chełmińskiej”

Scenariusz: A. Błachowski, J. Łukasiewicz, oprawa plastyczna: A. Błachowski. Ekspozycja: 19.06 - 2.11. 249 eksponatów. Plakat.
Ekspozycja: 29.11 - 31.12 w Muzeum Regionalnym w Grudziądzu. 139 eksponatów.

„Dawne narzędzia pracy ludzi Wisły”

Scenariusz: A. Błachowski, oprawa plastyczna: M. Łakomski. Ekspozycja: 20.06 - 30.06 w Teatrze w Płocku. 55 eksponatów. Współorganizator: Biuro Festiwalu Folkloru i Sztuki Ludowej w Płocku.

„Budownictwo ludowe w fotografii Jana Świdorskiego”

Oprawa plastyczna: J. Oleksy, E. Bajraszewska. Ekspozycja: 11.01 - 2.11. 43 eksponaty.

„Rzeźba ludowa ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Toruniu”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Błachowski. Ekspozycja: 20.10 - 5.11 w Wo-

jewódzkim Domu Kultury w Bydgoszczy. 43 eksponaty. Współorganizator. WDK.

„Sztuka ludowa Kujaw”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Nemere, E. Bajroszewska. Ekspozycja: 2.11 - 30.11 w Świeckim Domu Kultury w Świeciu. 78 eksponatów. Współorganizator: Świecki Dom Kultury.

„Kultura i sztuka Afryki Zachodniej”

patrz: Szczecin, Muzeum Narodowe.

WOJ. WAŁBRZYSKIE

Muzea

Wałbrzych, Muzeum Okręgowe

„Formy piernikarskie”

Ekspozycja: 17.01 - 25.02. 35 eksponatów.

„Pisanki wielkanocne”

Oprawa plastyczna: A. Matuszkiewicz. Ekspozycja: 26.02 - 30.04. 75 eksponatów.

WOJ. WŁOCŁAWSKIE

Muzea

Włocławek, Muzeum Ziemi Kujańskiej i Dobrzyńskiej

„Kultura ludowa Kujaw”

Scenariusz i oprawa plastyczna: Z. Pietrzykowska. Ekspozycja: 10.05 - 15.06 w Ciechocinku. 150 eksponatów. Plakat.

WOJ. WROCŁAWSKIE

Muzea

Wrocław, Muzeum Etnograficzne

„Tkaniny ludowe — działy, dywany, radiuszki, werety, kilimy, liźniki”

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Rostworowski. Ekspozycja: 10.02 - 3.05 w Muzeum w Gliwicach. 92 eksponaty.

Ekspozycja: 7.12.80 - 20.04.81 w Muzeum w Oleśnicy. 60 eksponatów. Przewodnik.

„Sztuka ludowa Dolnego Śląska”

Scenariusz: M. Rostworowska, konsultacja: E. Jęczalik. Ekspozycja: 15.04 - 17.06 w Muzeum w Bolesławcu. 132 eksponaty. Składanka.

„Ludowe hafty Narodów Związku Radzieckiego”

Scenariusz: M. Rostworowska, oprawa plastyczna: E. Baczyńska, konsultacja: B. Bazieli. Ekspozycja: 16.04 - 24.04. 60 eksponatów.

„Ludowe pieczywo obrzędowe”

Scenariusz: M. Gołubkow, oprawa plastyczna: E. Baczyńska, konsultacja: J. Bohdanowicz. Ekspozycja: 7.05 - 16.05. 92 eksponaty.

„Polskie instrumenty ludowe”

Scenariusz i oprawa plastyczna: Z. Toroński. Ekspozycja: 14.06 - 26.10. 125 eksponatów. Informator: Współorganizacja: Muzeum Narodowe w Poznaniu.

„Malarstwo naiwne z Solentiname”

patrz: Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne.

„Szopki ludowe na Dolnym Śląsku”

Scenariusz: M. Gołubkow. Ekspozycja: 19.12.80 - 2.02.81. 47 eksponatów.

WOJ. ZAMOJSKIE

Muzea

Tomaszów Lub. Muzeum Regionalne

„Garncarstwo Zamojszczyzny”

Scenariusz: Z. Świtka. Ekspozycja: 10.01 - 26.03. 75 eksponatów.

„Malarstwo ludowe Jana Sidora”

Scenariusz: Z. Świtka. Ekspozycja: 1.04 - 21.06. 24 eksponaty.

„Malarstwo ludowe Weroniki Ratyczy”

Scenariusz: Z. Świtka. Ekspozycja: 22.06 - 21.12. 29 eksponatów.

Zamość, Muzeum Okręgowe

„Sztuka ludowa Zamojszczyzny”

Scenariusz: R. Kowalicka, oprawa plastyczna: M. Zalewo, konsultacja: J. Petera. Ekspozycja: 15.09 - 18.09 w Klubie Stronnictwa Demokratycznego w Zamościu. 300 eksponatów.

Ekspozycja: 20.09 - 31.12 w Muzeum Rzemiosł Ludowych w Biłgoraju.

WOJ. ZIELONOGÓRSKIE

Muzea

Ochla, Zielonogórski Park Etnograficzny, Oddział Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze.

„Zielonogórski Park Etnograficzny w oczach dzieci i młodzieży”

Scenariusz: B. Łakoma, oprawa plastyczna: S. Para. Ekspozycja: 1.06 - 20.06. 120 eksponatów.

„Sztuka ludowa Środkowego Nadodrza”

Scenariusz: B. Kołodziejska, oprawa plastyczna: S. Para. Ekspozycja: 10.09 - 20.10 w Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. 310 eksponatów.

Wystawy zagraniczne zorganizowane w 1980 roku.

BULGARIA

Ruse

„Mikołaj Kopernik w Polskiej rzeźbie ludowej”

Scenariusz: A. Błachowski, T. Nemere, R. Tubaja, oprawa plastyczna: T. Nemere, R. Tubaja, P. Radałow. Ekspozycja: 17.05 - 29.05 w Galerii Sztuki. 72

eksponaty. Organizatorzy: Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Berlin

„Polski haft ludowy”

Scenariusz: A. Szabla, oprawa plastyczna: I. Wronkowska. Ekspozycja: 13.11 - 27.11 w Ośrodku Informacji i Kultury Polskiej w Berlinie. 105 eksponatów. Organizatorzy: Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej.

Drezno

„Polska wycinanka ludowa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: L. Tyczyńska, Ekspozycja: 17.06 - 24.08 w Museum für Volkskunst w Dreźnie. 259 eksponatów. Katalog, plakat. Organizatorzy: Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Museum für Volkskunst.

Frankfurt n/Odra

„Polska sztuka ludowa w zbiorach Muzeum Okręgowego w Gorzowie”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Jasińska, W. Sadowski. Ekspozycja: 27.06 - 30.09 w Museum Viadrina. 60 eksponatów. Organizator: Muzeum Okręgowe w Gorzowie Wlkp.

Lipsk

„Zdobnictwo stroju ludowego Ziemi Cieszyńskiej”

Scenariusz: M. Kuczyńska. Ekspozycja: 19.09 - 6.10 w Ośrodku Informacji i Kultury Polskiej. 217 eksponatów. Składanka. Organizatorzy: Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

JUGOSŁAWIA

Lublana

„Malarstwo górników Śląskich”

Scenariusz: B. Bazielić. Ekspozycja: 20.06 - 20.08 w Związku Kulturalnych Organizacji Słowenii. 61 eksponatów. Organizator: Muzeum Górnośląskie w Bytomiu.

„Powstanie Śląskie w plastyce nieprofesjonalnej”

Scenariusz: M. Kuczyńska. Ekspozycja: 20.06 - 31.07 w Zvezda Lublana. 23 eksponaty. Organizator: Muzeum Górnośląskie w Bytomiu.

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

„Polska Sztuka Nieprofesjonalna ze zbiorów Ludwika Zimmerera”

Scenariusz: L. Zimmerer, oprawa plastyczna: W. Fleckhaus, B. Krüpp, konsultacja: J. Migdał. Ekspozycja: 23.03 - 31.05 w Muzeum Wsi w Cloppenburg; 12.06 - 10.07 w Starej Synagodzie w Essen; 17.07 - 21.08 w Westfälisches Lau-

desmuseum für Kunst und Kulturgeschichte-Zamek Wolbeck w Münster; 1.11-15.12 w Galerii „Kobus” w Hanowerze; 21.12.80-15.02.81 w Städtisches Museum w Getyndze. 660 eksponatów. Katalog, plakat. Organizatry: Muzeum Wsi w Cloppenburg k/Bremy, Towarzystwo Przyjaciół Kolekcji Zimmerera w Cloppenburgu, Państwowe Muzeum Etnograficzne-Warszawa.

WŁOCHY

„Polska wycinanka ludowa”

Scenariusz: A. Błachowski, oprawa plastyczna: R. Tubaja. Ekspozycja: 20.12-31.12 w Monte Catini Terme. 209 eksponatów. Folder, plakat. Organizatorzy: Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Monte Catini Terme.

ZSRR

Leningrad

„Polskie ludowe malarstwo na szkłe”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Kurząłkowska. Ekspozycja. 22.10-15.12 w Państwowym Muzeum Etnografii Narodów ZSRR, 180 eksponatów. Organizatorzy: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Muzeum w Leningradzie.

Moskwa

„Tkaniny Indonezyjskie ze zbiorów Muzeum Azji i Pacyfiku”

Scenariusz: M. Wrońska, N. Czukina: Ekspozycja wrzesień-grudzień w Państwowym Muzeum Sztuki Narodów Wschodnich. 80 eksponatów. Katalog, plakat, Organizator: Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Iwona Wiktor

MAGISTERIA, DOKTORATY I HABILITACJE Z ZAKRESU ETNOGRAFII W 1980 ROKU.

PRACE MAGISTERSKIE

Uniwersytet Jagielloński — Kraków

- BANDEREWICZ Regina, Miejsce człowieka starego w rodzinie i społeczności wiejskiej, prof. dr J. Klimaszewska.
- CHOWANIAK Tadeusz, Widowisko obrzędowe Herody, prof. dr J. Klimaszewska.
- HAJDUKIEWICZ-FRYDEREK Ewa, Jan Reczkowski ceramik z Nowego Targu, prof. dr R. Reinfuss.
- KONIOR Jacek, Ministerium Męki Pańskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej — studium uczestnictwa, prof. dr J. Klimaszewska.
- LASOCKA Hanna, Ośrodek współczesnej rzeźby ludowej w Paszynie, prof. dr R. Reinfuss.
- MAKAREWICZ-ŁĄCZYŃSKA Danuta, Seweryn Udziela — twórca Muzeum Etnograficznego w Krakowie i badacz kultury ludowej, prof. dr J. Klimaszewska.

- SZAŁAPAK Anna, Wiejskie wnętrze mieszkalne jako źródło wiedzy o poglądach estetycznych jego użytkowników, prof. dr J. Klimaszewska.
- SZTORC Maria, Kult ludowy pustelnika Świerada we wsi Tropie w woj. nowosądeckim, prof. dr J. Klimaszewska.
- SWIĘTOŃ Barbara, Rozwój nauk etnologicznych we Włoszech na przykładzie zainteresowań badawczych wybranymi dziełami włoskiej kultury ludowej, prof. dr J. Klimaszewska.
- TRZEWIK Michał, Ludowa ceramika północno-zachodniej Bułgarii na przykładzie ceramiki 2 ośrodków: Businici i Berkowicy, prof. dr J. Klimaszewska.
- TURSKA-SKOWRONEK Kinga, Sumowskie dywany dwuosnowowe, prof. dr R. Rein-fuss.

Uniwersytet Łódzki — Łódź

- CZERNIK Kamilla, Zwyczaje weselne w łódzkim środowisku robotniczym w okresie międzywojennym, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- DOBRZENIECKA Julia, Odpust jako forma świętowania, dr W. Baranowski.
- DŁUŻEWSKA Stanisława, Ludowa wiedza medyczna ludności okolic Bytowa, doc. dr hab. J. Kucharska.
- FRASUNKIEWICZ Janusz, Świadomość odrębności Kaszubów okolic Bytowa w wyniku kontaktów z ludnością ukraińską, doc. dr hab. J. Kucharska.
- LIBERTOWICZ Krystyna, Zmiany obrzędów dorocznych cyklu wiosenno-letniego w gminie Głuchów, dr W. Baranowski.
- MAIK Zbigniew, Rola magii w gospodarstwie wiejskim, dr W. Baranowski.
- NADOLSKA Anna, Udział młodzieży w życiu religijnym wsi, dr W. Baranowski.
- OLSZEWSKI Paweł T., Wyobrażenia robotników łódzkich o ludziach ze wsi i ich życiu, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- PAJAK Elżbieta, Wychowanie dziecka w rodzinie wiejskiej, dr W. Baranowski.
- PAZIK Ewa E., Obyczajowość rodzinna robotników zamieszkujących osiedle Księży Młyn, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- PLUSA Halina, Elementy recepcyjne w obrzędowości rodzinnej gminy Głuchów, dr W. Baranowski.
- RADIUSZKIN Lidia, Wierzenia i zwyczaje związane z narodzinami i wychowaniem małego dziecka w rodzinie robotniczej w okresie międzywojennym, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- ROMAN Piotr, Zwyczaje związane z higieną i zdrowotnością mieszkańców Księżego Młyna w latach 1918 - 1939, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- SZKLAREK Anna, Repertuar pieśniowy łódzkiego środowiska robotniczego, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- WACHOWSKA Danuta, Tradycje haftu ludowego we wsiach okolic Bytowa, doc. dr hab. J. Kucharska.
- WOJCIECHOWSKA Liliana, Adaptacja ludności wiejskiej do warunków miejskich (okres międzywojenny i po zakończeniu II wojny światowej), prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.
- WOŹNIAK Alicja, Wątki demonologiczne we współczesnej wsi łowickiej, dr W. Baranowski.
- ZAWIERUCHA Małgorzata, Tradycyjna wiedza z zakresu wybranych działów gospodarki pozarolniczej i z uwzględnieniem inwentarza kulturowego, doc. dr hab. J. Kucharska.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza — Poznań

- ADAMCZEWSKI Jerzy, Etnografia Bułgarii i jej problemy, prof. dr J. Burszta.
- BILLERT Anna, Słowny folklor dzieci w wieku szkolnym w środowisku wiejskim na przykładzie wsi Domachowo i Krobia Stara, prof. dr J. Burszta.
- BOROWSKI Janusz, Etnologia hiszpańska. Dzieje i stan współczesny, prof. dr J. Burszta.
- GORECKI Jerzy, Zagadnienia teorii sztuki w świetle problemów kultury, prof. dr J. Burszta.
- KOWALIŃSKA Justyna, Przekształcenia etniczno-kulturowe Mongołów Chałcha w drugiej połowie XIX i XX wieku, prof. dr Z. Jasiewicz.
- KOWALSKI Zbigniew, Folklor Biskupizny, prof. dr J. Burszta.
- KOWALSKA Irena, Budownictwo ludowe Kielecczyny a Muzeum Wsi Kieleckiej, prof. dr J. Burszta.
- PELCZYK Antoni, Kirgizi. Procesy etniczne w II połowie XIX i XX wieku, prof. dr Z. Jasiewicz.
- PIASECKA Anna, Medycyna ludowa a medycyna szkolna. Etnograficzne studium porównawcze przeprowadzone na podstawie badań terenowych w okolicach Gniezna, prof. dr J. Burszta.
- WIEDEMANN Julia, Tradycyjne ideały i wzory wychowania u ludów pasterskich i rolniczych Azji Środkowej, prof. dr Z. Jasiewicz.
- WOJTOWICZ Barbara, Wiedza o Indianach Ameryki Północnej wśród studentów uczelni poznańskiej, prof. dr J. Jasiewicz.
- ZIPSER Lilianna, Tradycyjna kultura i jej miejsce w życiu współczesnym Ajnów, prof. dr Z. Jasiewicz.

Uniwersytet Warszawski — Warszawa

- ADAMOWICZ Maria, Sposoby mierzenia i pojmowania czasu w społeczności wiejskiej, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- BARTOSZEWSKI Władysław, Kategoria „swoj-obcy” w polskiej kulturze ludowej (na przykładzie żydowskiej mniejszości etnicznej), prof. dr Witold Dynowski.
- BUNIAK Maciej, Łódzie rybackie w okolicach Czerwińska, prof. dr Zofia Sokolewicz.
- CIEŚLAK-SEMENIUK Ewa, Kontynuacja twórczości ludowej w projektanckich zespołach tkackich, prof. dr Zofia Sokolewicz.
- FISZER Adam, Wnętrze współczesnego domu mieszkalnego we wsi Maniowy. Nowa struktura podziału przestrzeni i wzór wystroju, prof. dr Anna Kutrzeba-Pojnarowa.
- HRYŃ Renata, Mediacyjny aspekt postaci kowala, prof. dr W. Dynowski.
- KACZESZMAROW Petyr, Uroczystości w dniu św. Jerzego a obrzędy przejścia (w Bułgarii), prof. dr Z. Sokolewicz.
- KARAŚ Grażyna, Miejsce pieśni w życiu współczesnej wsi, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- PAWLIK-ZDZIARSKA Anna, Wyobrażenia związane z młynem i młynarzem, prof. dr Z. Sokolewicz.
- STEFANOW Rosen, Obrzędy związane ze śmiercią i pogrzebem w bułgarskiej kulturze tradycyjnej, prof. dr Z. Sokolewicz.

Uniwersytet im. Bolesława Bieruta — Wrocław

- CIOŁEK Jolanta, Historia założenia i budowy skansenu — Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu-Bierkowicach, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- CZUCHNOWSKI Włodzimierz, Stanisław Ciszewski jako przedstawiciel ewolucjonizmu, w etnografii polskiej, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- GAŁĘŻA Jarosław, Wydawnicza działalność w zakresie etnografii i folkloru Sekcji Folklorystycznej przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Czechosłowacji, doc. dr hab. A. Dygacz.
- JABŁOŃSKA-WAŻNY Anna, Zwyczaje i obrzędy weselne we wsi Ceków w woj. kaliskim, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- KŁOSEK Eugeniusz, Pasterstwo w Górach Kelimeńskich, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- KNIHINICKA-HOŁOWNIA Krystyna, Irracjonalne zabiegi lecznicze na wsi polskiej, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- PIOTROWSKA Genowefa, Inicjacja dziewcząt u plemion australijskich na przełomie XIX i XX wieku, dr A. Paluch.
- SAMEK Alicja, Autorytet w rodzimych społecznościach australijskich: rodzaje, źródło, znaczenie, dr A. Paluch.
- SULTANIA Katina, Grecy emigranci polityczni w Polsce. Ich odrębność i adaptacja kulturowa, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SZCZEPANIK Beata, Satyryczny obraz chłopca w prasie polskiej (1952 - 1978), doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SZLACHTA Joanna, Pozycja społeczna kobiety wiejskiej pracującej zawodowo na przykładzie wsi Jeżów Sudecki, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SZYMAŁA Adela, Udział młodzieży pracującej w życiu społeczno-kulturalnym wsi Dobrzeń Wielki, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SZYMAŃSKI Adam, Budownictwo ludowe w Rodopach Środkowych w okręgu Smolian, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- WOŹNIAK Ewa, Wiąż rodzinna mieszkańców Jeżowa Sudeckiego, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- ZŁOTNICKA Aleksandra, Rzemiosło huculskie na targach w Kosowie, doc. dr hab. E. Pietraszek.

PRACE MAGISTERSKIE napisane pod kierownictwem dr W. Baranowskiego w Studium Zaocznym Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej w Łodzi w 1980 r.

- DĄBROWSKA Jolanta, Rola konkursów sztuki ludowej regionu rawskiego w upowszechnianiu kultury ludowej.
- JACHOWICZ Barbara, Formy upowszechniania sztuki ludowej na przykładzie Muzeum Okręgowego w Sieradzu.
- KWIATKOWSKA Krystyna, Szopka w widowiskach teatru ludowego.
- LEWIK Ryszard, Funkcja oświatowo-wychowawcza i naukowo-badawcza muzeum regionalnego na przykładzie Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu.
- POSZEPczyńska Jadwiga, Życie towarzyskie łódzkich robotników w okresie międzywojennym.
- SZUSTAKOWSKA Danuta, Rola Spółdzielni Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Sztuka Łowicka” w kultywowaniu sztuki ludowej regionu łowickiego.
- WOJCIECHOWSKA-SZWARC Maria, Opieka Muzeum Regionalnego w Brzezinach nad twórcami ludowymi.

PRACE DOKTORSKIE

Katedra Etnografii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza —
Poznań

BEBA Bożena, Tradycje drobnomieszczańskie w społeczności małomiasteczkowej
Lidzbarka Welskiego, prof. dr J. Burszta.

Przedmiotem pracy jest tradycja drobnomieszczańska rozpatrywana w ramach społeczności małego miasta — Lidzbarka Welskiego. Analiza oparta została głównie o materiał zebrany podczas badań terenowych prowadzonych w latach 1971-1976 oraz dokumenty pisane i literaturę przedmiotu. Pozwoliła ona ustalić, że przejawy kultury drobnomieszczańskiej pełnią w społeczności rolę stymulatora przemian i służą spójności i funkcjonalności systemu społecznego i kultury.

BRENCZ Andrzej, Przeobrażenia środowiska mieszkalnego rodzin chłopskich w Poznaniu w XIX i XX wieku, prof. dr J. Burszta.

Zadaniem pracy było ukazanie wybranych aspektów przemian dokonujących się w obrębie wsi, szczególnie w ramach środowiska mieszkalnego. Nacisk położono na analizę wybranych zagadnień programu użytkowego budynku mieszkalnego, wskazując na sposób powiązania miejsca pracy z miejscem zamieszkania rodziny chłopskiej, na zmiany funkcji pomieszczeń, podnoszenia się standardu mieszkalnego i narażanie potrzeb konsumpcyjnych i rekreacyjnych. Podstawowe źródła pracy stanowią materiały ze stacjonarnych badań terenowych przeprowadzonych w celowo dobranych środowiskach wiejskich w latach 1977-1979, w ramach realizowanego przez Katedrę Etnografii UAM tematu „Przemiany obyczajowości rodzinnej na wsi w Polsce północno-zachodniej”. W analizie posłużono się głównie metodą badania funkcjonalnych układów przestrzeni.

GAWĘCKI Marek, Przeobrażenia społeczno-kulturowe wsi środkowego i północnego Afganistanu w XIX i XX wieku, prof. dr Z. Jasiewicz.

Autor analizuje przemiany społeczno-kulturowe we wsiach środkowego (górskiego, gospodarczo bardzo słabo rozwiniętego) oraz północnego (równinnego, gospodarczo bardziej rozwiniętego) Afganistanu. Na podstawie przeanalizowanego materiału wykazano, że przemiany zachodzące w społecznościach rolniczych Afganistanu w okresie objętym analizą miały charakter modernizacji. Wykazano również, że przebieg przemian w różnych społecznościach, często bardzo blisko położonych może wyglądać odmiennie. Poddano analizie czynniki wpływające na taki stan rzeczy.

KRYGIER Romuald, Więzy w rozproszonym kręgu rodziny dużej. Tzw. rody chłopskie w Wielkopolsce — geneza, struktura, miejsce w kulturze i życiu społecznym XIX i XX wieku, prof. dr Z. Jasiewicz.

Rozprawa mieści się w nurcie badań nad rodziną, prowadzonych w Katedrze Etnografii UAM. Przedstawia jedno z niepodjęmowanych dotąd zagadnień związanych z rodziną wiejską regionu wielkopolskiego. Autor zajmuje się w niej głównie dużymi kręgami rodzin rozproszonych, które nazywa także „rodami” chłopskimi ze względu na większą w nich, w porównaniu z innymi rodzinami, znajomość genealogii i siłę powiązań krewniczych. Rozprawa przedstawia dzieje wybranych „rodów” chłopskich i „rodów” robotniczych (wywodzących się ze wsi), gniazda tych „rodów” czynniki sprawcze i mechanizmy twórcze krepujące owe „rody” i ich

rozwój struktury i funkcjonowanie w swoich środowiskach, wpływ „rodów” na znajomość genealogii i powiązań krewniczych, rolę więzi rodzinno—„rodowych”, miejsce „rodów” w kulturze i życiu społecznym XIX i XX wieku.

MROZ Lech, Proces przechodzenia od koczownictwa do osiadłości na przykładzie Cyganów, prof. dr M. Frankowska.

Treścią pracy jest próba w miarę szerszego przedstawienia i przeanalizowania różnych form życia Cyganów i zmian jakie zachodziły na przestrzeni historii — od momentu wyjścia Cyganów z Indii — w różnych krajach, pod wpływem różnych kultur; zmian zachodzących do stopniowego zawężania obszaru wędrówek, osiedlania i asymilacji. W pracy autor rozpoczyna od rozważań nad zjawiskami migracji i nomadyzmu w ogóle (w ujęciu różnych teorii) i usytuowania na tym tle cygańskiego koczownictwa, następnie ogólnie omawia specyfikę kultury i życia Cyganów na świecie. Dalej przedstawia jakość zmian które dokonały się u różnych grup Cyganów w wyniku oddziaływania administracyjnego oraz w efekcie wpływu społeczności wśród których przebywali Cyganie.

PININSKA MARIA, Sztuka ludowa Pomorza Szczecińskiego. Proces zmian, prof. dr J. Burszta.

Praca omawia sztukę ludową, zarówno tradycyjną, przywiezioną na Pomorze Szczecińskie przez osadników, jej funkcjonowanie na przestrzeni 30-lecia, jak również jej formy pograniczne odbiegające od dawnych wzorów. Prezentacji tej towarzyszy analiza przyczyn i bodźców na tle socjologicznych przemian, składających się na określone oblicze plastyki tego terenu. W opracowaniu zwrócono szczególną uwagę na nowe zjawiska i tendencje w plastyce regionalnej Pomorza Szczecińskiego. W podsumowaniu praca zawiera szereg wskazówek dla działalności opiekuńczej nad sztuką regionalną omawianego terenu.

Uniwersytet im. Bolesława Bieruta — Wrocław

JAGIEŁA Kazimierz, Zróżnicowanie i funkcje stępy w kulturach ludowych Europy środkowo-wschodniej, prof. dr B. Kopczyńska-Jaworska.

Prezentowana praca składa się z części teoretycznej i materiałowej. W części teoretycznej pracy dokonano analizy materiału i wyciągnięto wynikające z niej wnioski. We wstępie znajduje się krytyczna przegląd stanu badań. Pierwszy rozdział poświęcony jest materiałom i technikom wykonania stępy. Drugi zasadniczy rozdział traktuje o zróżnicowaniu form tego narzędzia, przyjmując za podstawowe kryterium siłę motoryczną przy jego poruszaniu. Uwzględniono w nim również sposoby posługiwania się tym narzędziem oraz wydajność pracy. W trzecim rozdziale omówiono najszerzej pojętą funkcję stępy, kładąc szczególny nacisk na jej rolę w przygotowaniu pożywienia i obróbce surowców. Wskazano również na jej powiązania z różnymi działami kultury duchowej i społecznej. W części materiałowej pracy zamieszczono wszystkie wykorzystane w niej materiały źródłowe, ilustracje i mapy. Względnie pełne materiały pochodzą z obszaru Polski. Odnośnie pozostałych obszarów Europy materiały są mniej kompletne, co jest uwarunkowane zachowaniem się tego narzędzia oraz stanem badań.

PRACE HABILITACYJNE Z LAT 1976 - 1978

Uzupełnienia do not wcześniej publikowanych na łamach Ludu

Katedra Etnografii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza —
Poznań

1976

DYGACZ Adolf, Ludowe pieśni górnicze w Zagłębiu Dąbrowskim.

Autor uporządkował w pracy złożoną problematykę folkloru tej ziemi, gdzie do dziś, obok pieśni wiejskich i miejskich, zachowały się w stanie żywotnym samorodne utwory o treści historycznej i wreszcie zawodowej, reprezentowane przez ludowe pieśni górnicze. Jako materiał dowodowy autor ogłasza w nich 52 pieśni górnicze, zapisane przez siebie w Zagłębiu Dąbrowskim. Niektóre z tych przykładów poświadczone są w urywkowych odmianach już w pionierskiej kolekcji pieśni górniczych Stanisława Cieszkowskiego z 1886 roku, jednakże większość, dotychczas nieznana zaliczyć należy do przekazów unikalnych i odkrywczych. Interpretacja odznacza się wielostronnością problemów oświetleń i metodologicznych zabiegów. Autor traktuje pieśni ludowe jako złożony organizm, a więc z jednej strony jako twórczą symbiozę tekstowo-muzyczną, czasem i taneczną, z drugiej — jako realistyczne odzwierciedlenie indywidualnych i zbiorowych przejawów górniczego życia. Autor udowodnił, iż pieśni górnicze poszerzają tematykę, krąg świadomości społecznej i zasób środków artystycznej wypowiedzi w polskim folklorze pieśniewym.

1977

PARADOWSKA Maria, Obraz Indian Ameryki Południowej w Polsce 19 wieku.

W oparciu o dostępne w 19 w. w Polsce materiały (m. in. relacje podróżnicze Polskie i obce, opisy zawarte w podręcznikach szkolnych, encyklopediach, słownikach, kalendarzach, czasopismach oraz wiadomościach przekazywanych przez książki popularno-naukowe, powieści, poezje) przeprowadzono analizę zasobów wiadomości o Indiach Ameryki Południowej, wiadomości z którymi mogło zapoznać się społeczeństwo polskie. Poprzez te informacje w naszym 19-wiecznym społeczeństwie utrwalił się obraz Indian Ameryki Południowej w postaci czterech stereotypów:

1. Indianin jako symbol walki o wolność i niezależność (Inkowie).
2. Indianin w „ciapkach” — dobry (Guarani).
3. Indianin prymitywny (mieszkaniec Ziemi Ognistej),
4. Indianin dziki ludożerca (mieszkaniec Brazylii).

W pracy rozważono problem powstawania i funkcjonowania stereotypów oraz przyczyn i podłoża ich powolnych przeobrażeń.

1978

STASZCZAK Zofia, Pogranicze polsko-niemieckie jako pogranicze etnograficzne.

Praca rozważa problematykę pogranicza kulturowego na przykładzie konkretnego pogranicza polsko-niemieckiego i przy pomocy środków i metod stosowanych w etnografii. Autorka wychodzi z założenia, że nie ma tylko obiektywnych cech pogranicza, są tylko cechy wynikłe z konkretnej, historycznej relacji wchodzących w grę ugrupowań etnicznych, ich przemieszczania, nawarstwień i priorytetów. Jako punkt wyjścia dla wskazania stopnia przydatności danych etnograficznych w tym

zakresie posłużył zespół map zawartych w „Atlas der deutschen Volkskunde”. Podsumowanie wyników zawiera mapa zbiorowa, która stanowi nową próbę rekonstrukcji dynamiki kultury nie przez ustalenia chronologii (która w etnografii jest często wątpliwa) i nie przez typologiczne odtwarzanie ewolucji, lecz przez stwierdzenie ilościowego nawarstwienia zjawisk. Przyjęto bowiem iż tam gdzie nawarstwiało się więcej zjawisk z pewnością związanych bardziej z tradycją polską niż niemiecką, silniej utrzymywał się dany substrat etniczny.

Maria Niewiadomska

WYKAZ ZAGRANICZNYCH DZIEŁ ZWARTYCH
BIBLIOTEKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO
WE WROCŁAWIU ZA LATA 1979 - 1980

- Alte Volkskunst aus dem Egerland*. Wien 1977, ss. 101.
Arbeit und Volksleben. Deutscher Volkskundekongress 1965 in Marburg. Göttingen 1967, ss. 442
Arti popullor shqiptar. Tirane 1977, ss. 63
Azebrajdžanskiye vyšivki. Moskwa 1971, ss. 39, tabl. 106.
 Babel Antony: *La Bessarabie. Etude historique, ethnographique et economique*. Paris 1926, ss. 360.
 Bahadur K. P.: *Caste, Tribes and Culture of India*, vol. 1-6, Delhi 1977
 Barrow Terence: *Maori Art of New Zealand*. Paris 1978, ss. 108
 Bedal Konrad: *Haus und Stadel. Bäuerliches Bauen in der Oberpfalz. Regensburg 1975*, ss. 104
 Badel Konrad: *Historische Hausforschung*. Münster 1978, ss. 186
 Benker Gertrud: *Altes bäuerliches Holzgerät*. München 1979, ss. 208
 Benker Gertrud: *Kuchlgschirr und Essensbrauch*. Regensburg 1977, ss. 83
 Berkenbrink Gerd: *Wandlungsprozesse einer dörtlichen Kultur. Wachenhausen, Kreis Northeim. Göttingen 1974*, ss. 186
Bibliographie d' etudes balkaniques, vol. XI — 1976, vol. XII — 1977, Sofia
 Bitterli Urs: *Die „Wilden“ und die „Zivilisierten“*. München 1976, ss. 494
 Björnsson Arni: *Icelandic Feasts and Holidays. Celebrations, Past and Present*. Reykjavik 1980, s. 104
 Blackwood Beatrice: *The Classification of Artefacts in the Pitt Rivers Museum Oxford 1970*, ss. 94
 Bolonev Firs Fedosovič: *Narodnyj kalendar semejskich Zabajkalja. Novosibirsk 1978*, ss. 157
 Borisenko Valentina Kiril'ovna: *Nova vesil'na obrjadovost' u sučasnomu seli*. Kiiiv 1979, ss. 132
 Buck C. H., *Faiths, Fairs and Festivals of India*. New Dehli 1977, s. 262
 Caplovič Pavol: *Čaro kresaneho dreva. Ludowa architektura Oravy*. Martin 1977, ss. 208
 Čaradžejnyja kazki. Red. V. K. Bandarčyk. Cz. I — 1973, cz. II — 1973, Minsk
Ceskoslovenska slavistika v letech 1978 - 1939. Oprac. Milan Kudelka i inni. Praha 1977, ss. 468
 Chard Chester S.: *Man in Prehistory*. New York 1975, ss. 406
Congres International des Sciences Anthropologiques et Etnologiques. Compte-rendu de la Troisieme Sesion Bruxelles 1948. Tervuren 1960, ss. 277.
 Čugaj R. V.: *Narodne dekorativne mistectvo Javorivščini*. Kiiiv 1979 ss. 141

- Davis J.: *People of the Mediterranean. An Essay in Comparative Social Anthropology*. London 1977, ss. 288
- Deneke Bernward: *Volkskunst. Führer durch die volkskundlichen Sammlungen*. München 1979, ss. 159
- Dubois Marie-Joseph: *Mythes et traditions de Maré. Nouvelle Calédonie*. Paris 1975, ss. 346
- Durkheim Emile, Mauss Marcel: *Primitive classification*. London 1963, ss. 96
- Enzyklopädie des Märchens*, t. 2, zes. 3/4, 5, t. 3 zes. 1, Berlin 1978 - 1979
- Eršov N. N., Širova Z. A.: *Albom odeždy Tadžikov*, Dušambe 1969, ss. 34, tabl. 47
- The Ethnography of Malinowski. The Trobriand Islands 1915 - 1918*. London 1979, ss. 254
- Etničeskiye i kulturno-bytovyyne processy na Kavkaze*. Moskva 1978, ss. 279
- Etnografija i savremenost*. Red. D. Todorov, Sofija 1976, ss. 275
- Etnografski i folkloristicni izsledvanija. V čest na Christo Vakarelski*. Sofija 1979, ss. 305
- Etnološka grada o Romina-Ciganima u Vojvodini*. Novi Sad 1979, ss. 420
- Fenton Alexander: *Scottish Country Life*. Edinburgh 1977, ss. 255
- Fluck Hans-Rüdiger: *Arbeit und Gerät im Wortschatz der Fischer des badischen Hanauerlandes. Untersuchungen zur Fachsprache am Oberrhein*. Freiburg 1974, ss. 573
- Folklorat i narodnite tradicii v savremennata nacionalna kultura*. Sofija 1976, ss. 222
- Fuchs P. Ferdinand: *Bauernarbeit in Appenzell Innerrhoden. Sachen, Methoden, Wörter*. Basel 1977, ss. 247
- Gáborján Alice: *Unngarische Volkstrachten*. Budapest 1969, ss. 72.
- Gašpariková Viera: *Povesti o zbojnikoch zo slovnskych o polksých Tatier*. Bratislava 1979, ss. 353
- Gemeinde im Wandel. Volkskundliche Gemeinstudien in Europa*. Münster 1979, ss. 215
- Georgieva Bagra: *Narodnata arhitektura v Boženci. Ot kraja na XVIII do načaloto na XX v*. Sofija 1979, ss. 153
- Das Germanische-Nationalmuseum Nürnberg 1852 - 1977*. München 1978, ss. 1242
- Gohain Bikash Chandra: *Human sacrifice and head-hunting in North-Eastern India*. Gauhati 1977, ss. 102
- Grigas Kazys: *Lietuviu atarles*. (Litovskije poslovicy na litovskom jazyke). Vilnius 1976, s. 321
- Gudavičius E.: *Žymenys ir ženklai lietuvoje*. (Matki sobstvennosti i znaki v Litve). Vilnius 1980, ss. 129
- Gusiev Viktor E.: *Istoki russkogo narodnogo teatra*. Leningrad 1977, ss. 86
- Heiding Karl, Gass Sophie: *Kinder- und Jugendspiele aus Niederösterreich*. Wien 1980, ss. 70
- Handbook of North American Indians*. Vol. 8 — California, Washington 1978, ss. 800
- Hoebel E. Adamson, Frost Everett: *Cultural and Social Anthropology*, New York 1976, ss. 442
- Hofer Tamás, Fel Edit: *Ungarische Volkskunst*. Budapest 1978, ss. 638
- International Bibliography of the Social Sciences*. Vol. XXI - 1975, vol. XXII — 1976. London 1978, 1979
- 10th International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences*. Abstracts vol. 1 - 3. Dehli 1978

- Isajeva-Junusova Nelli: *Tadžikskaja vyšivka*. Moskva 1979, ss. 126
- Kahk J., Siilivask K.: *History of the Estonian SSR*. Tallinn 1979, ss. 182
- Kapfhammer Günther: *Brauchtum in den Alpenländern. Ein lexikalischer Führer durch den Jahreslauf*. München 1977, ss. 335
- Kirčiv Roman Fedorovič: *Etnografične doslidžennja Bojkivščini*. Kiiv 1978, ss. 172
- Konsin K.: *Kudumid. Estonskoje narodnoje iskusstvo. Tkanyje izdelija*. Tallinn 1979, ss. 93, nlb. 287
- Kovács Ilona S.: *Hirtenkunst aus Ungarn*. Leipzig 1977, ss. nlb. 16, tabl. 22
- Kubova Milada: *Bibliografija slovenskeje etnografije a folkloristiky za roky 1970 - 1975*, Bratislava 1979, ss. 421
- Kunz Ludvik: *České lidové houslařství*. Brno 1978, ss. 36
- Kunz Ludvik: *Lidové figurální pečivo*. Brno 1978, ss. 48
- Kuppuswamy B.: *Elements of Social Psychology*. New Delhi 1973, ss. 228
- La Conference Nationale des Etudes Ethnographiques 28 - 30 juin 1976. Tirana 1977, ss. 650
- L'architecture rurale française. Corpus des genres, des types et des variantes. Franche — Comte par Claude Royer. Paris 1977, ss. 215; Savoie par Henri Raulin. Paris 1977, ss. 241; Dauphiné par Henri Raulin. Paris 1977, ss. 277; Corse par H. Raulin et Georges Ravis-Giordani. Paris 1978, ss. 253; Alsace par Marie-Noëlle Denis et Marie-Claude Groshens. Paris 1978, ss. 291; Midi toulousain et pyrénéen par Claude Rivals. Paris 1979, ss. 347
- Lange Roderyk: *Dances from Cuiavia*. Jersey 1976, ss. 23
- Lajos Arpad: *Nemesek es partiak Szuhafőn*. („Adlige“ und „Kleinbauern“ in Szuhafő). Miskolc 1979, ss. 71
- Latvijas etnografiskais brīvdabas muzejs. Riga 1978, ss. 226
- Leopold Schmidt Bibliographie. Verzeichnis der wissenschaftlichen Veröffentlichungen 1930 - 1977. Wien 1977, ss. 243
- Lidová kultura a současnost. Řidi Václav Frolec. Vol. 3-Lidové umění a dnešek. Brno 1977, ss. 182; vol. 4-Současna vesnice. Brno 1978, ss. 254; vol. 5 — Masopustní tradice. Brno 1979, ss. 191
- Lietuviškoji Tarybinė Enciklopedija t. 1 - 6, Vilnius 1976 - 1980
- Loze I. A.: *Pozdnij neolit i rannaja bronza Lubanskoj ravniny*. Riga 1979, ss. 203
- Ludvikova Miroslava: *Moravská lidová vyšivka*. Brno 1979, ss. 31
- Mainuš František: *Platenictví na Moravě a ve Slezsku v XVII a XVIII století*. Ostrava 1959, ss. 245
- Marcinkova Janina: *Dances from Cieszyn*. Jersey 1978, ss. 48
- Marcu George: *Folclor muzical Aroman*. Bucuresti 1977, ss. 206
- Margolies Luise, Suarez Maria Matilde: *Historia de la Etnologia Contemporanea en Venezuela*. Caracas 1978, ss. 48
- Materiali par arhoologu un etnografu 1978 gada. Riga 1979, ss. 168
- Materialnaja kultura kompaktnych etničeskich grupp na Ukraïnie. Žilišče. Moskva 1979, ss. 188
- Mediterranean Family Structures. Ed. Paristiany J. G. Cambridge 1976, ss. 414
- Melzer M.: *Modrotisk na Moravě*. Olomouc 1977, ss. 92
- Mencl Vaclav: *Lidová architektura v Československu*. Praha 1980, ss. 630
- Merkienė Regina, Milius Vacys: *Žemes ukio inventorius*. (Selsko chozjajstvennyj inwentar). Vilnius 1979, ss. 167
- Messner Dieter: *Europäische Volksliteratur*. Festschrift für Felix Karlinger. Wien 1980, ss. 207
- Michov Lazar; Boženci. Sofija 1974, ss. 104
- Miclea Ion: *Doulce Bucovine*. Bucuresti 1976, ss. nlb. 12+521 fot.

- Mykytiuk Bohdan Georg: *Die ukrainischen Andreasbräuche und verwandtes Brauchtum*. Wiesbaden 1979, ss. 340
- Ndisi John W.: *A Study in the Economic and Social Life of the Luo of Kenya*. Uppsala 1974, ss. 96
- Nowak Margaret, Durrant Stephen: *The Tale of the Nišan Shamaness*. Seattle and London 1977, ss. 182
- Österreichische volkskundliche Bibliographie. Verzeichnis der Neuerscheinungen für die Jahr 1970, Wien 1973, ss. 138; für die Jahre 1971 und 1972, Wien 1976, ss. 237
- Pavel Emilia: *Portul popular Moldovenesc*, Iasi 1976, ss. 208
- Paladi-Kovacs Attila: *A magyar parasztság retgazdalkodása* (Die Wiesenwirtschaft der ungarischen Bauern). Budapest 1979, ss. 541
- Paques Viviana: *Le roi pecheur et le roi chasseur*. Strasbourg 1977, ss. 237
- Petercsak Tivadar: *Hegyköz* (Das Hegyköz im Komitat Borsad-Abaúj-Zemplen). Miskolc 1978, ss. 116
- Petnadeset godini Institut za Balkanistika 1964 - 1978. Sofija 1979, ss. 217
- Pisutová Irena: *Súčasná ľudová plastika na Slovensku*. Bratislava 1976, ss. 36, tabl. 74, XXIV.
- Polevyje issledovanija Instituta Etnografii 1975. Moskva 1977, ss. 232
- Pollak-Eltz Angelina: *Aportes Indigenas a la Cultura del Pueblo Venezolano*. Caracas 1978, ss. 173
- Polnische Sagen. Herausg. V. Vildomec. Berlin 1979, ss. 200
- Radcliffe-Brown A. R.: *Structure and Function in Primitive Society. Essays and addresses*. London 1952, ss. 219
- Raddatz Corinna: *Kleidung und Schmuck im vorkolumbischen Esmeraldas*. Bremen 1977, ss. 107
- Redei Karoly: *Zyrian folklore texts*. Budapest 1978, ss. 652
- Reports of the Cambridge Anthropological Expedition to Torres Straits. Vol. I — General Ethnography. Cambridge 1935, ss. 421
- Robek A., Petr J., Urban Z.: *Bibliograficky soupis praci Akad. J. Moráka s přehledom jeho činnosti*. Praha 1979, ss. 215
- Safronov Fedot Grigorjevič: *Russkije na severo-vostoke Azji v XVII — seredine XIX v. Moskva 1978, ss. 257*
- Saumier Guy: *Akidia, le mal et l'injustice dans les chansons populaires Grecques*. Lille 1977, ss. 503
- Schilli Hermann: *Das Schwarzwaldhaus*. 3. Auflage, Stuttgart 1977, ss. 332
- Schmidt Leopold: *Gegenwartsvolkskunde. Eine bibliographische Einführung*. Wien 1976, ss. 153
- Schmidt Regine: *Die Darstellung von Kinderspielzeug und Kinderspiel in der griechischen Kunst*. Wien 1977, ss. 171
- Sejacko Pavel Vladimirovič: *Belaruskaje narodnaje slovautvorene*. Mińsk 1977, ss. 319
- Slovar russkich narodnych govorov* t. 16, Leningrad 1980, ss. 376
- Sorbischer Sprachatlas* t. 6, Bautzen 1978, ss. 293
- Southeast Solomon Islands Cultural History. A Preliminary Survey*. Wellington 1976, ss. 287
- Štika Jaroslav: *Ľudová strava na Valašsku*. Ostrava 1980, ss. 169
- Studien zur europäischen traditionellen fischerei*. Baja 1976, s. 148
- Studii de etnografie si folclor din zona Brăilei*. Brăila 1977, s. 654
- Súčasní ľudoví rezbari*. Martin 1978, ss. 16
- Svobodova Vlasta: *O Horackem modrotisku*. Nove Mesto 1971, ss. 30

- Systeme descriptif des objets domestiques francais*. Paris 1977, ss. 291
- Tardieu Suzanne: *Le mobilier rural traditionnel francais*. Aubier-Flammarion 1976, ss. 216
- Tingting bilong mi. *Zeitgenössische Kunst aus Papua — Neuguinea*. Stuttgart 1979, ss. 225
- Tradicijni motivi v ukrajinškim višivci i tkaninach*. Nju Jork 1977, ss. 36
- Turnbull Colin M.: *The Mountain People*. New York 1972, ss. 309
- Ukrainische Märchen*. Herausgegeben von Bohdan Myktytiuk. Düsseldorf 1979, ss. 285
- Vachová Zdena: *Narodopisne sbirky Slezského Muzea*. Ostrava 1962, ss. 176
- Vařeka Josef, Jiřiková Vanda: *Středočeská náves*. Trebiz 1979, ss. 55.
- Veleva M., Lepavcova E. I.: *Balgarski narodni nosii t. III*, Sofija 1979, ss. 331
- Vidyarthi L. P.: *Rise of World Anthropology*. Dehli 1979, ss. 180
- Vikar László, Bereczki Gábor: *Chuvash Folksongs*. Budapest 1979, ss. 579
- Völker der Sowjetunion Kultur und Lebensweise*. Leipzig 1976, ss. 82
- Volkskultur. Mensch und Sachwelt*. Festschrift für Franz C. Lipp zum 65. Geburtstag. Wien 1978, ss. 353
- Vuorela Toivo: *Ethnology in Finland Before 1920*. Helsinki 1977, ss. 79.
- Wagner Roy: *Lethal Speech. Daribi Myth as Symbolic Obviation*. London 1978, s. 270
- Weber-Kellermann Ingeborg: *Die Familie. Geschichte, Geschichten und Bilder*. Frankfurt/Main 1976, ss. 347
- Weber-Kellermann Ingeborg: *Zur Interethnik. Donauschwaben, Siebenbürger, Sachsen und ihre Nachbarn*. Frankfurt/Main 1978, ss. 398
- Weber-Kellermann Ingeborg: *Das Weihnachtsfest. Eine Kultur- und Socialgeschichte der Weihnachtszeit*. Luzern 1978, ss. 232
- Weber-Kellermann Ingeborg, Stolle Walter: *Volksleben in Hessen 1970. Arbeit, Werktag und Fest in traditioneller und industrieller Gesellschaft*. Göttingen 1971, ss. 142
- Wilden Anthony: *System and Structure. Essays in Communication and Exchange*. Ed. II, London 1980, ss. 592
- Wittenborn R.: *The Amazon Basin*. Bremen 1977, ss. 16
- Zeleny Mníslav: *Contribution a la etnografia Huaraya (Eceje)*. Praha 1976, ss. 180

A. J. Gerlach-Kłodnicka